

ცისკარი.

1866

იშინისი

წელიწადი მეათე.

წოდება თხზულებათა:

- I—გაუნტინა დეზარსან (თარგ.) კვ. დონდაროვისა.
- II—ლეშები: ოთხის აპირლისა. კოლსიდელისა;
- III—დროებს, —ენ. ბაკ ჯორჯაძისა. —
- IV—ხეკდის გამოთქმა გნ, ნინა ორბელიანისა
- V—გამდლების დაკრება უმარწულების: აღზრდაზედ ვას. მახაბლისა
—ხსუა ღ ხსუა ანაზი (იხილე მეორე გვერდზედ.)

ტფილისი

გერესელიძის ტიპოგრაფია

ვალესტინა დე-შანსან

(ძრანტუსულიად)

ერთს დილაზედ ახალ გაზდა ექიმში, ოცდა რვისა, ანუ ოცდაათის წლისა, რომელიც გამოირჩეოდა კველურ შესხედულობით და შესანიშნავი უფრო კეთილ შობილი და კეთილ ხასიერობით მანამ სილამაზით, აღიარდა ვიბეზედ ერთის ხასხლისასა დუეს ქუჩაში.

და ზვიდა უკანსხეულ ეტაში, ამან გააღო კარები ერთი პატარა ოთახისა, რომელიც განკვირვებდა თავის ხისუბთავობითა.

ეს მივიდა დედაკაცთან; რომელიც იწვა უგონოთ ორი საათი მუტი; იმას შემოსხეოდნენ გარშემო ქმარი და მომტირალი შვილები.

ამ ახალ გაზდა ექიმის მოხვლამ ცოტათ დააშვიდა შეწუხებას ქმარისა, და ცრემლი შვილებისა,

— ოს. უფალო ობენო! ეს რა მოუიდა ჩემ საწყალებს უფსტანასა? წინებუტბუტა ქმარმა, და შეხედა გედრების თვალთ ჭკვიანსა: — აგუკ რამდენიმე დღეა რაც ეს ძრეულ იტანჯება, ამიტომ რომ ბევრი მწესარება აქვს. ჭკვიანსა დაუწყო მობრუნება გულისხულ დედაკაცსა, რომელიც ძლივს, გონებაზედ მოვიდა.

მაგრამ მაჯის ტემით ჭკვიანს იგრძნო, რომ ეს ავანტურაობა უნდა იყოს საშიშარი,

— რა წესარება აქვს თქვენ ცოლსა? ჭკვიანსა ჭკვიანსა ქმარსა და მიიყვანა გუთსეში

— ერთობ ჩუქნი შვილები იყვნენ წრეკანდელა სამთარი ავანტურა და იმათი მოვლით დაიტანჯა, მე უნდა მესრუნება, მეშინსა სატყელი, მურო ვეგლანათუსა, ჩემ ცოლსაც არა ჭკონდა დრო გაეკეთებინა რამე, ასე რომ ვერ შეეძლოთ რომ ყოველ თვეში ცოტარამ ფული შეეგმებოდა და ხასლის ქაჩა მიგვეტა,

— მამ თქვენ არ მიგრიციათ ქარა დროზედ?

— არც გაუღიფი წლისა და არც წრეკანდლისა. დღეს დილით ჩვენთან მოვიდნენ პოლიციადამა, ჩემ ცოლს გული გაუსკდა შიშითა, ჩვენ უნდა გაგვეჩინა ქუჩაში... საწყალი ჩემი ცოლი მოკვდება ამ მწუხარებებითა!

— რა ჭკვიან თქვენ ხასლის პატრონსა?

—მადამასეულ ვაღენტინა დემარსან.

—დემარსან? განიხილეთ რა თქვენს შუამდგომლობას. — რენო, მე ძალიან ბედნიერი ვარ, რომ შემოდინ უკუგადავდივარ, რომელიც თქვენთვის უკუგადავსაქმირება. რენომ გადაუსადა მადლობა და უარი უთხრა:

—გამომართვით, გამაზარტვით, ძალას ატანდა ჭკვიმი: — და უთხარით თქვენს ცოლსა, რომ იმას სამწუხარო არა აქვს. მსოფლიო ამ პირობით ვიკისრებ მავის მარხისას. მშვიდობით, ნახვამდინ,

გიდეკ რამდენიმე საათი ჭკვიმი რბენი დადიოდა თავის ავანტურაში-ებში ზარნიშობა, მეტი წავიდა დასავლეთის რკინის გზასედა და ჩავადა ვაგონში; შევიდა რტვილამდინის, ის წავიდა ფეხით მინდვრით იმ მხრისაკენ სადაც იმყოფებოდა განმარტობული ქვეშა. ეს ქვეშა იყო მდამალი შენობა შუაგულს ეზოში და რთი ეტყუა სახლით ქუჩისაკენ სახლადგოთა. ქვევითი ეტყუა სახლადგოთა იყო მიქტეული თივის ჩასახრელათა და შესამე ნაწილი ფანჯრისა იყო ამოქოლეული, მსოფლიო მეორე ეტყუი იყო ზატარა რათსი, რომელიც ეჭირა ხოფულს დედაკაცს; და ამ რათსში შევიდა დონტური რბენი.

—სულ რაგორ არის შენი გაზრდილი? ჭკვისა ჭკვიმმა და მიუხლოვდა დედაკაცს,

—ესლა უკეთ არის დონტურა. გუშინდელს აქეთ მტკლები აღარ მოსვლია

ჭკვიმი მივიდა აკანთან, რომელშიაც ეძინა მშენიერს უმინწვილსა. ის იყო ფერ დათუქილი, მაგრამ იმისმა მშვიდობიანობით ხუმნთქვამა და წითელმა ცოტათ გაღებულმა ტუჩებით ღიმილმა დაამიდა ჭკვიმი ავანტურაობის გამა.

ჭკვიმმა მისცა რამდენიმე დარიგება გამზრდელსა და საჩქაროთ წავიდა

მობრუნდა თუ არა ზარნიშობა, ის წავიდა ერთს მშენიერს სახლში, მაცმა მოასხენა სტუმრის მოსვლა თავის ქალბატონსა, რომელიც იქნებოდა რამდენიმე წლისა, ესეც ამ ჭკვიმის ავანტურათაგანი იყო

—რაგორ ატეობთ დღეს თქვენს თავს? ჭკვისა ჭკვიმმა.

—რს, ღმერთო ჩემო! უზახუსა დედაკაცმა და უცხუ მიიღო შეწუნებული სახე: —თქვენს გარკათ იცით მაქსიმე, რომ მთელი ჩემი ხიცოცხლე მიღის ტანჯვამა.

მაგრამ ამ ქალბატონსა ჭკონდა ძრვიელ მძთელი შესედულობა და სიმსუქნე, კვირები რძველ სამჯერ გადიოდა ქვეყანაში, ეს იყო ჟენსეც აქამდისინ ძრვიელ ლაშასი და შესანიშნელი მოყვარული კვლურცობისა, თუძცა ყველას ჩწმუნებდა რომ არ უყვარს ჩატვის დასურვა ზანტყოფობა, რომლისგანაც ეს ჩიოდა იყოფებდა მატრო ამის თუქწმია; მაგრამ ჭკვიანმა ჭკვიმმა იტოდა რომ ამას გერათრით გერ დაჯერებს. და აღეკვდა დასაწმუნებელს წამალსა

— რა მადლობელი ვარ თქვენნი, საყვარელო მამსიმო, რომ მისგვლით ჩემ სანასავათ! სთქვა დედავარც მამა: — უფალი მოყუ იყო რქვენთან გუშინა; მაგრამ თქვენ არასდროს შინ არა სარით.

— რა უდიდების მიხეცით მამეცა ზატვი, იმის ჩემთან მოსვლითა?

— მიხეცი მართლსა უდიდესია. თქვენ იცით დობტურა, რომ ჩვენ ვათსრებდით ჩვენ ლეონტინასა და ამ ნიშნობის გამოთ გვექნება სტუმრობა და უფალი მოყუ მოვიდა თქვენთან დასაშატვიებლათ დღეს ჩვენთან სადილათ. —

— ის იყო ისრე კეთილი, რომ მამწერა მამის გამო ზარათი და მე მოგვიდა ბოდიშის სათსრენელათა...

— რა! მე ძრვიელ ვარგათ ვიცი თქვენნი უსიყვარულობა საზოგადოებისა წარათვა უფალმა მოყუმს. — მაგრამ ამ შემთხვევაში არ მოვიღებ თქვენს ბოდიშსა. უარის თქმას ჩვენ შევნიშნამთ თქვენის მსრით უმადურობათ ჩვენი მეგობრობისას.

— და იყოს თქვენი ნება. თქვენ ისეთის სიყვარულობითა მთსრეთ რომ მე არ მინდა ვაკისრე გამტყუნება უმადურებში.

— ჭო, ვერე ვარგია! მაგრამ, ყოველ შემთხვევაში თქვენი აქ ყოფნა თქვენთვისაც სარტებლობა იქნება. უნდა გითსრათ რომ რადესაც ლეონტინა იყო სასწავლებელში, ის გამეგობრობდა უმარწვილ ქალსა დიდი გვარისასა და მდიდარ ობოლსა, მგონია იმასა აქვს წელიწადში რჩანა ათასი ზარანკი შემოსავალი. და იმთ ვრთმანეთისათვის თვცი მიეცათ საუყურთო მეგობრები ყოფილიყვენ, სსვათა შოჩის ლეონტინას არ ენასა ის რათხი წელიწადი, ჟერ ზიწველათ ძრვიელს წწუნდა, და მეც დაავიწუდა და აღარ იგონებდა; მაგრამ უცებ ამ ვრთი კვირის წინათ ჩვენთან მოვიდა მადმონაყელ დეამარსისნი.

ამ სასვლის გავრებასეც მამსიმე უცრეთ შევრთა.

—მაღლიყელ დემასისან! განამეოტა მამსიმძა.

—განა თქვენ იტნობთ იმას?

—ანა, მე მსოლოთ დღეს დლით შევიტყე მამისი გვარე ერთი ღარობი სხლობისგან, რომელიცა სტოკოტოტენ მამის სხლში.

—როგორც ეტყება, მადმოწყელ დემასისანსა ექს სამაგალითო სხსიათი. ჭ თავის ნათქაძი ჩვეულება. ის აქამდინა ჩხოვრობდა სენეგრძინის მამულში თავის ბებერ მამიდასთანა, რომელიცა მკლუბურ მარკინასთანა, რომელიცა გარე შირიგუბუდიყარენ ერთმანეთში სხსიათითა. ჭ რომელსა მუხსნულდა ცტ ჭ ერთი წელიწადი, მამინკე აქარებულა გამობისნას თავი ამისთანა უსამოკონა აქეყნებისგანა. ამობენ შინოკრეაობისგან ილაჟა ანა აქსო. ჭ არც ანის განსაჩირველი: სხსით ღამისა, ჭ შირველი ძრეელ მდიდათა. მამამ თურმე ძრეელ ატასებს თავისუფლობასა. იმასთან იმყოფება მსოლოთ დროს გამეკარებელი დუდაგარე, რომელიც უსნუყებს ყველას იმის ნებასა. ვალენტიანი შირვეს მისცა. ხე მქალსა დღეს სხლამოკრე ჩვენსა. მოსკლასა. ჩვენი ნათქაძთ სავარდოლო მამსიმძო. მე ძალიან შინარელი ვარ ამ მკვლობისა განსებას. სო მრედი არ იქნება რომ უფალი მკლე გაწინდის ნოტაროფსათ ამისთანა მდიდარ ქალსა? ჭ ანუ თქვენ რალო არ ვასდგობთ იმის ჭქამათა მამსიმძ? როგორც სქდავთ მე ძინი ყველს ვითქმე ჭ ვადაწვიტე. ეს, დღეს ვნასმით ერთმანერთსა. ვამწვილო ჭქამა გამოქსლამს უფალს მოყვას ჭ წავადა დამად ჩაფიქრებული.

დემასისანის სხსელმა მარტლას გაუღვიძა მწუხარე მონაგარებელი ობენსა. დავეში გაბმული ამისი მამა იყო დადუბელი ვალენტინას მამისგანა. დუდაც მოკვდა ამ მწუხარობისგან. ბოლოს, სხალი ჭ უკანსარელი უბედურობა მოუვიდა მამსიმძს კიდევ ვიკონტ დემასისნის გამათა.

ვიკონტ დემასისანი ყუყრება თავის დავატობას დიდის ამხარტავნობითა. ჭ ვინც დიდის ვვარას არ იყო ეს უყურება იმათ რომგორც უღინისა ჭ უკადრისგანსა. მსოლოთ შალკოკნი ბოქორო ამისი ამხანაჟი სხსწავლებელში, დარჩომიდაყო მკვლობათა.

საუბედურეთ, ობენის მამა შესვდებოდა სოლმე წამდუნსამე ალაგს შალკოკნი ბოქოროს; ვიკონტ დემასისანმა დამწელ ვანტ ყოფობა რომელიც ბლლას მამსიმძს ის იყო იმისი სიკვდილისა. რომელსა

ერთხელ შეყრილობაში, ობენი გაცოფებული მალეკინი ბოძორნი უგადრისის ქტვიითა; დაუწყო ცუდი ღამანაკი იმის მეგობარს დაძმობისსედა. ამაზედ მოხდა დუელი. ობენი მოკვალა მალეკინის ბოძორმა.

მაქსიმე შესრულდა ოცის წლისა, რომელსაც დაწესა ობლათი. უფალი მოჸე იყო ამისი მამის მეგობარი. მოჸეს ცოლსა თუმიცა ჭქონდბ ნაკლებუდებს რომ იყო ხუესტი ხასიათის მატრონი, მაგრამ ჭქონდბ კეთილი გული და დაუმტვიცა მაქსიმეს სწორე დედობრიული სიყვარული.

ეს იყო ამისი წასრული თავი გადასავალი.....

სხვათა შორის, ჭქიმით გამოკვსაღმა უფალა მოჸეს და წავიდა სენტუანსკის სეიგნამდინა, იქიდან ბატონიოლი იმ შევიდა ერთ მატარს ხასლში, რომელშიც ეწყო მუბილი. რომისმე ხალი და კარგი ესლე იყო დამკლავალი და გაცვითალი.

დღედაღამ შეყვანს ჭქიმით ავანტურით ქალთანა, რომელიც ვარ არა იყო ოც და ოთხის წლისა. მაგრამ ისეთი ავანტურითი, და მოხუცტუბული. რომ გვეგონებოდა ოც და ოთხის მერის ანისო.

თუმიცა უდროთ დამეგობდა სახე ავანტურითსა, მაგრამ კიდევ შეენასა შესწინისაგო სიღამასე.

განიორი მუქი კაბით ეს იჯდა ვრესლასედა, და თუმიცა იყო უბრალოთ ხსცმული, ყმარწვილი დედაკაცი გამოიწვევდა გამოუთქმელ მშენიერობითა. თავისი დიდრონი შავი თვალებათა და მწუხარე გულის ამღვრებით ავანტურითი შესვდა მეთოსველის ხასიათ ჭქამისა.

— გული დამიშვიდეთ უთხრა მაქსიმე: — დღეს ის სრულებით ვარჯიშო ანის. ავანტურითმა დროით ამოიღო წინ: გტყობოდა რომ გული დაუშვიდდა: მაქსიმე დაჯდა ამის შირ და შირა, იმას მაგონათ რომ გამოკვითოს ავანტურითს ხატკვარი, ის შევიდა ღრმს თუქტუბში.

იმისი ჭკვიანი. და თითქმის მელატი თავი. გტყობოდა იყო დიდს მამე ოქტრუბშია. ამისი ყოთა ქვევას ვარწვილქალთანა იყო შინ აურული, მაგრამ ამას თანავე როგორღაც ცუვი, ერთი სიტყვით უმბიდებოდა იმასთან დიდ ხანს ყოფნა.

იმამ ჭქამა იყო ხატოქტუბული. ავანტურითი შესრქვროდა იმას დიდს ხატოქტუბითა, და იმისი შავი გრძელი წამქმუბიდან ნამოსდიოდა ცრემლი, რომელსაც ხანქაროთვე იწმენდა. მალე ამას მკრისა

დოკუმენტად გამოჩნდა ალისიერი სიწითლე, მძიმეთ დაიწყო სუნთქვა და მშრალი სველება გამოკარდა ამის გულიდან.

—ოო, თქვენ გიდეე სულ ასველებთ ლუიზა? ჭკითხს მაქსიმმა მოაწაწილეობითა.

—ოო, ეს უბრალოა!

—სულაც არაა უბრალო; ეგ არ უნდა გაუშვათ ჯერუგდებლათა. მაგკამ მე იმედი მაქვს რომ რამდენსამე დღეზედ სრულებით კარგათ გასდებით; მაგკამ ჭკერი ნამიანი იქნება, დასველს არ დაგვიდეკათ თქვენი შინიდან გამოსვლას აკრძალული იქნება.

—მე ძკიელა მსუქს, რომ ნება მამტეთ წაკიდე რტუილში.

—იქით გვიჩანს, თუ ჭკერი კარგი იქნება

რჩივე დაჩუმიდნენ.

გუდლის საათმა დაჭკნს ექნის საათი. და მაქსიმე საჩქაროთ წამოდგა.

—თქვენ გიდეე გადისაბთ?

—დაის. დღეს მე დამატყუებული ვაჩ სადამოსუდა, და გიდეე რამდენიმე ავანტუოთი დამჩნა სანასავი.

—სვალ იქნებით რტუილში?

—უტყველათ.

—და იქიდან აქ მოდით და მითხარით კარგათ არის ის გიდეეა.

—მაგში ეჭვი ნუ გაქვს საყვარელო ლუიზა.

ლუიზამ დაიწყო ტირილი რადესაც დაჩნა მარტოთ.

«რათ უნდა იმას რომ მე სიმრთელე შევიანსო?» წახებტებუტა იმანობს! რისთვის უნდა გიცოცხლო, რადესაც ეს სიცოცხლეა ხატანჯველი? მე იმას აღარ უყვარვარ—მე ვსვამ!»

გიდეე რამდენსამე წამს იჯდა ჩათიქრებული.

«უთალო შემინდეე და წამიყვანე შენთანა», ერთხმით წამოიძისა ამანს და დაიკრითა გულსელი.

უთადა მოყვასს ჭქონდა წვეულობა ქალის ნიშნობისა. ლეონტინა იყო განბრწინავლებული და ძკიელ მწიარული. ვაღერტინა დეამარსანი მისი შკოლის ამსანაკმა, დიდათ გააკვირვა სალხი თავისი სილამასობით და მადალ შრდილობითა. ამას შეუსრულდა რც და ერთი წელიწადი, მაგკამ შესედულობა ჭქონდა თექვსმეტის წლისა—იქამდინ მთელი, ხსიერება ჭქონდა ნაზი; მაგკამ. კარგი დამთვარელებელი მამინვე შეატუობდა იმას ლურჯ თვალბში დიდ გულადობას

ღ იმას ჭკვიან შუბლზედ ცხადათა სჩანდა თავისუფლება, რომელშიაც არ შეუძლებდა უბრალო ფიქრებსა. მაქსიმმა ვერ შეიძლო რომ არ მოეგონებინა წარსული მძიმე მოსაგონებლები, რომელშიც აუფიქრობდა გული დემარსანის სახელის გაგონებამა. ის იდგა გუთსეში ჩუმად, ღ უფურცლად გამტკრებული მოთამაშეებსა, რომელსაც ამასთან მივიდა უფალა მოყუ.

— ეს სად დამიძლეოთ საყვარელო მაქსიმო? უთხრა მან: — მე მეგონა რომ შინ წასვლით ღ მინდოდა გაგვიფრებულეოყავ თქვენსება.

— სწორე მოგასხენოთ, რომელსაც მე ვარ სასოგადოებაში ჩემი სიამოვნება ის არის, რომ უფურცო ღ დავათვალიერო სსკები.

— მარტო თქვენა ხართ მაქსიმ, დანადგლიანებული ამ მთელ მსიარულ შეუძლილობაში. მე ძრეულა მსურს რომ თქვენც ცოტათ გაერთოთ ჩემო საყვარელო მეგობარო. თამაშობა ძრეულ შეშუყნის თქვენს წლოვანებასა, თუმცა თქვენ იღებ თქვენ თავზედ ძრეულ მოდრუბულულ სასესა. გმარა, გამსხარულდით, მე მეგონა ვალენტინ დემარსანთან დროს გაატარებდით ღ ითამაშებდით.

— ის სულაჯარა საჭიროებს ამისთანა მოდრუბულულს კაცთან თამაშობასა როგორც მე; იმას ისეც შემოესხვევიან გაკრემო მოთამაშენი

— თქვენა სცდებით მაგაში მაქსიმ; მე დარწმუნებული ვარ, რომ ის სიამოვნებით მიიღებს თქვენს თხრენასა. იმას კიდევ უგითსავს თქვენი ჯალენტინათვის.

«თუ იმან იცის ისტორია თავის გეარისა, სომ ჩემი სახელის გაგონება არა ვის ესიამოვნება», ფიქრობდა მწარეს დიმილითა.

— აბა რა გაქვთ ცუდი სათქმელი ამ მშვენიერს ქალსება? ეგონება კაცსა რომ არ ღოგონთ თქვენ ისა. ამ შემთხვევაში თქვენ იმ ნებით მსოლოთ ერთი რომელსაც არ მოსწონდეს ეკა.

— თუმცა მეშინიან რომ მე შემინიშნავენ იმ კაცათ რომელსაც არ შეუძლიან სილამაზის გაჩეკა, მაგრამ სწორე მოგასხენოთ მე არ მამწონს მადმოაყულ დემარსანი.

— რა არის შავისი მიხეზი? ნება მიბოძეთ შევიტყო.

მაქსიმმა უამბო რენოს სახლობის მდგომარეობა, რომელსაც თიბონ დამსწრე იყო, ამის გაგონებაზედ უფალა მოყუ უცბო ჩაფიქრდა. «ანუ თუამ ქალს ბოროტი გული ჰქონდეს?» ჭკისავდა ეს თავის თავსა.

მაგრამ ძალს დაატანა მკვნიმუხს, მიიღოს მონაწილეობა თამაშობაში. ჭ მკვნიმე მივიდა ლეონტინასთან, რომელიც იფიქრა ვაჟუნტინას გვერდზედა:

— მაღმოსავლ..... დაიწყო მკვნიმის, რა მივიდა ლეონტინასთან, მაგრამ იმ წამში ერთი მოთამაშე გაცი მიჭყდინდა ჭ დაასწრო ლეონტინას თხუენა.

მკვნიმე დარჩა მაღმოსავლ დემატსანის შიშ და შიშა, რომელიც იფიქრა მარტოთ. მეტი დონე არ იყო ამხატვის უნდა ეთხუენა. ვაჟუნტინა თამაშობდა მთრინფულივით სუბუქათა. თამაშობა დითხანს გავრძელდა ჭ ეტყობოდა ვაჟუნტინა თამაშობდა დიდი ზიამოვნებითა, ბაღმა გასწია გათენებამდინა, უმარქვილი ქალი არ მოხდდა არც ერთს თამაშობასა.

ბოლოს, შემდეგ ვაჟე ტინა გაცივდა ჭ გასდა ავით, შეოთხესა დღეს ამის მოუვიდა სმინელი ფილტვის ანთუბა. ავანტეოფის თხუენით, დაუძსეს დოსტუტს ობუნსა.

მკვნიმის შიშველათ არ მიეზიდა გოლი იმგურს ქალს ედა, რომლის გვარიც იყო მიზეზი ამისი სასლობის უბედრობისა; მაგრამ ეს გულის მიუზიდაობა ცოტტოტათ დაეკარქა ჭ ამის მაგირათ გულისში შეუვიდა საცოდობა ჭ მონაწილეობა უმარქვილი ქალისა: ამის თანა უმარქვილი, ამისთანა ლამისი, ჭ ამის თანა მდიადრი, უნდა მამკვდარიყო თითქმის ქვეყნიერობის უნასავა!

სიკვდილთან მიწვეულ ავანტეოფ ქალში ჭქვიმა არა სჭდავდა ვიჭონტ დემეტსანის ქალსა. არამედ შეწუხებულს ადამიანსა, რომელიც უნდოდა უთუოთ გამოეტოვიას სიკვდილისაგანა.

ავანტეოფმა მიიღო ბერი უნანური ცვლილეობა, რომელიც ჭქვიმს არც წავეითსა წაგნებში ჭ არც გაეგანა შრომუხრობისაგანა; ჭ მივიდა იქამდინა რომ ეტყო შეუვიდა თავის მცოდინარობისაში, მაგრამ ვიდევ იმედს არა ჭქარგამდა, უედიდა დღე ჭ ღამე.

გაცი ახე გაჩენილი, რომ რამდენიც ბერს იტახებდა ჭწვალბასს სწევს რასოდემ იმდენი უფრო სიყვარული აქვს იმისი. ისეც მკვნიმე დაიწყო შეყვარება თავის ავანტეოფისა, რომორც მსატყაბს უყვარს თავისი მონადგაწი სუტათი.

აი მოვიდა ის დრო, რომდესან მკვნიმეს შეეძლო ეთქვა თავის

თავსა ეს მორჩება. არ გიცი ეს იყო ჭეჭიმის ცოდნითათუ ბუნების
შემწყობა — მხოლოდ ეს დღე იყო ამისთვის დიდი სისარწმუნოება.

ვალენტინა იყო ბუნებით მრთელი ქალი და რაკი ავანტურაობდა,
იყო დამარცხებული, იმან დაიწყო მალე მორჩენა, უფალა მოყენ-
ით უკეთესი დედაცტი ქვეყანასკდა, იყო თავგადაღებული ამისათ-
ვისა და უფარდა დედობრიული სინაზითა.

ერთს დილით ვალენტინა ელანარაკებოდა უფალა მოხენსა რომ-
ლიც უქებდა ამას უმარწვილს ჭეჭიმსა, და არწმუნებდა, რომ, ვა-
ლენტინა სწორეთ იმასი მოვალეა თავის მორჩენისა.

მსუბუქი სიწითლე გამოუჩნდა მერთალ ლოყებსკად უმარწვილ ქალს,
— რასაკერძოდა, სთქვა ამან: — რა ძამაგონდება იმის მოდრებულელი
და ამეი სხე და გიდეც როგორიდაც ზინდი, რომელიც იმან მო-
უვიდა ჩემი სხისა მოყენ წვეულებაში, სწორე გითხრა არ მეგონა
რომ ის ამდენს შრომას გასწავდა და იტანჯებოდა ჩემი გულისთვის.

— მე თანახმა ვარ მაგამი, რომ დონტურ ობესსა უკველთვის არა
აქვს საუკარელი სხე, მაგრამ ეს არის იმისი შონა; ამისთანა სუვეკლ-
თვისა აქვთ ჩვენ ნაქებურს ეჭქიმებსა; და უფალი ობენი უტკვლათ
იქნება გათქმული ეჭქიმი — მე ამამი დარწმუნებული ვარ.

— მეც ისე ძგონია, რომ უფალ ობესსა აქვს ბევრი ღიწხება,
სთქვა ვალენტინამ ერთ წამის დარწმუნების შემდეგ.

— და თქვენ სწორეთადა გგონიათ ეგა, ჩემო საუკარელი შვილი.
და რაც ჩემსკად არის დამოკიდებული, ძას შემდეგ რა მე ვიყავი და-
მსწრე, იმასი მოკლისა და სრუხებისა თქვენ ავანტურაობაში, მე დავი-
ცვი იმისი ღრმა ზატივს ცუდა და სიუვარელი.

— როგორც ეტყობა ის უნდა იყოს უბედური: იქნება სხლდობისა-
გან ბევრი უზიანობებოდა გამოუვიდა, სთქვა ვალენტინამ ხმის ცანცანითა.

— დაგნადლევათ. რა თქვენ კიდეც უჭეოთ გსდით, სთქვა
მოყენმა და უფარა წარი: — თქვენთვის უთუთ საჭირთა ერთი
ფინჯანის წვერის დალევა

— არა, არა, მე არა მინდა რა!

— ეჭქიმსა ესრე ბრძანა.

— გარკი დავიჯერებთ, უზახუსა უმარწვილმა ქალმა ახალ ნაკანტ-
ურაფარის მორჩილობითა: — და იქნება უფალი ობენი, იტანჯება თავის

სასლამის უხიამოვნობით, განაგრძელა ვალენტინამ, ჭეკუაბოდა რა ამისი ზასუხი ამასათვის ბეგრსა ნიშნავდა: — ოხ, რა საშინელებაა კარა სედავდეს თავის გარეშე გულ უსტკივარ ხასიათის სასლამ-თქუტუნ კემო კეთილ მოყენო იცით ეს რას-ცა ნიშნავს.

— დიას! სოქია მოხუცმა დედაცა რხევით: — მაგრამ დოსტოვი რბენი ცხორება მარტოთ; იმას არა ჭეკავს სასლამა.

— მამ როგორ! წაბუტბუტა ვალენტინამ: — დოსტოვს რბენს არა ჭეკავს სასლამა?...

ათათან ექიმის გამოცხადებამ დაარღვია ამითი ლაზარაკი.

— როგორ ატოვებ დღეს თქუტუნს თავსა? ჭკოთსა მარქიმმა, სეკულებრივ მოდიდურის ხასით.

— ძირიელ კარგათ რა მეტი არ შეიძლება, უზახუსა სასლამა მორჩენილმა

— ეგ ბეგრსა ნიშნავს. მიუგო მარქიმმა დიმილით: — ნება მიბოძე ძეგა გაგიძინჯოთ, განაგრძელა ამან. ჭე აუწია პერანგის ხასელი ვმარწვილ ქალსა.

— მაგრამ არა, ჟურ კიდევ ძეგა სწორე არაგაქეთ. სომ არაფერ-ასეღ არ გაჯარბული ხართ, ან სომ უხიამოვნობა არა მოგსკელი-თა?

— არა, არა მასხამხრა, მიუგო ვალენტინამ

— მაგრამ სწორეთ ვერცა შეიღო, წამოიძისა მოყენმა: — ემ საათში ჩვენსა იყო მარკინა დეკალმანი...

— ოხ, კეთილ მოგობარო!... წაართვა სიტყვა ვალენტინამ.

— მიოთმ რატო სწორე არა ვთქვათ ჩვენ დოსტოვთანა? გაწვევტინა სიტყვა მოყენმა: — საიდუმლო არ უნდა გვიქნდეს ჩვენ დოსტოვთანა: ეს სულ ერთია როგორც ჩვენი მოძღვარი... ეს გამიგონეთ დოსტოვო: დაგენსძღვებით რომ უწინდელი აშეკუნების მოხვდა, არ არი მარესი განჩსლებისა, რომელიც თქვენ შეატევთ ჩვენ ავანტუოლსა.

— უთილო მეგობარო, კეთილ მოგობარო... კიდევ გაწვევტინა სიტყვა ვალენტინამ.

— ნუ მიხლი შეიღო, მე ცოტათ გული დაჰამდებს, როდესაც გამოვთქვამ რაც გულში მწუნარება მარქს. ოხ! უფალო რბენო, რა იცოდეთ რაუბდური იყო ვალენტინა თავისი მამიდის აშეკუნო-

ბის ქეიშა! ჭ კიდევ საფხნი სძრასკენ ამასა, რომ როგორც წაფი-
ნობა შეუხრულდა. მშინვე გამაისხნა თავი იმ სატანვეულობისაგან!
ნეტავი ვიცოდე თუ ისინი რაღას იქმედენ რა იმისთანა მამიდა
ჰყოლოდათ, როგორც მარკისა ალმაზი.

— ჩემი კეთილი მოყვნი ცოტა ბოროტის დამსხომია, შენიშნა ვა-
ლენტინამ დაღონებულას ღიმილით: — ჭ ან ანატოიას მამიდაჩემს
უხიამოვნებას, რომელიც იმისი ანხსლი სასიხთი მე მიშკრებოდა.

— თქვენ კარგათ იცით ვალენტინა, რომ მე ძრვილ სასტიკათ
ანა ვიქვი იმ ჰიზმთვერებელსა, ჭ იმ ბოროტ გველსა. ან დაჯერ
ებთ დონტურო, რომ იმას უნდოდა მოვეშორებინე ჩემს საყვარელს-
ვალენტინასათვის — მე, რომელსაც მასხომს ამისი დაბადება, ჭ რომე-
ლიც სასწავლებელში თან წაველოვიან, რომელშიაც იმან დასწრულა
სწავლას....

— გმარა, გმარა! სიტყვა გააწვევითინა ვალენტინამ მოწიწები —
ღ ან რა იცით თუ ჩემი შინაური უხიამოვნება ჭ ნაღველი სასიხ
საჭირო იყოს დონტურისათვის მოსმენა?

ვალენტინა უცებ დაჩუმიდა, შეიშალა მაქსიმეს შესვლითა. გუფობო-
და რომ იმ შესვლაში გამოითქმოდა მაქსიმეს ახალი ჭ კეთილი
გზძნობა, ვალენტინასთან.

«ესრე ჭ» თქმობდა მაქსიმე რომელიც მე ვაბრალებდი რომ
თავის დღეში ბედნიერებისა ჭ სიხარულას შეტო ან უნასაგონს მე-
თქი. ეს, რომელიც ჩემი თქმით ვანშორებულა იყო ყველა უხი-
ამოვნებისაგან, ამასაც ჭქონის თავისი ნაღველი! ამის გულს შეუძლი-
ან სიყვარული. ეს ამტკიცებს თავის მოწინააღმდეგე მოყვინასსა, მს-
ასადადე ეს ანა ყოფილას ისეთი თავის მოყვარე ჭ ბოროტი როგორც
მე მეგონა ამის გვარის გამო»

ვალენტინასთან გამოსაღების დროს მაქსიმმა ვერ შეიძლო სრუ-
ლებით დაეშალა თავისი შეშლა ჭ გულის ამღვრვა.

«მე ვი ისე მეგონა მეჯარება ესა მეთქი!» ეუბნება თავისთვის
მაქსიმე, ყმარწვილი ქალიც შევიდა ღრმს თქმობაში

IV

სახქა რომ ახლოვდებოდა ვალენტინას მოწინას: ამისთანა ბედნი-
ერს დაბოლავებსა უნდა გავსარებისა ჭქემი, მაგრამ იმისი ნაღველი
თან ჭ თან ემატებოდა რამდენიც ეს კარგათა ხდებოდა.

მაქსიმი მალმალ მიდიოდა მოყვს ცოლსანა. ამ საუცხოო დედან-
ცთან, რომელიც იყო ამისი მეორე დედათ ზ, რომელსაც ჰქონდა
ერთი ნაკლებულეა რომ თავის თავს ყველანთვის ავასა სთვლიდა რო-
დესაც ეს ძვირე ჯან სადი იყო.

— ხემა სავარელია მაქსიმი, უთხრა ერთხელ ამან ყმარწვილ
ქეჩიმსა; — შენთვისაც საჭიროა წამლებს; თქვენი ძვრთალი ფერი
ძვირე მამინებს.

— გმადლობთ რომ ეგრე სწუნდებით ჩემთვის, ძვირფასო ზეგო-
ბანო, უზახუნს მაქსიმმა, — მაგრამ მე სრულებით ვარგათა ვარ.

მაგრამ ამ უზახუნს ეტყობოდა ვერ დასწმუნა უფალა მოყ.

— ოს, ღმერთო, ჩემო! მაქსიმ, მიუგო ამან: — თქვენ სიტყვებში
ცხადათა სხანს საშინელი თავის მოყვარულობა! თქვენ ღობტური ს-
რთ, ზ იმიტომაც არ ვინდათ გატყუდეთ რომ თქვენც შეგიძლიანთ
ავათ ვასდომს. ეგ ძვირე ზუღია თქვენის მხრით. ამა რომ მართლს
ავათ ვასდეთ მერე რაღა ეშველებათ იმათა, ვინაც მთელი იმედი
თქვენგანს აქვთ? გვერდებში შეილო მოისკანეთ ცოტათა; ესლა ვალ-
ენტინს ვარგათა სდება ზ შეუძლიან სრულებით ვარგათ ვასდებ.
თქვენიათ. ოს! ის თქვენი მოვალეა დიდის მადლობისა, თუ თქვენ
არა ესლა იმს ქარწილის სამზადისი არ ექნებოდა. — მაქსიმი შეკრთა.

— განს მადლობელ დამარხანნი თხოვდება? ჰკითხა იმან საეჭვო
სმითა.

— დის, გუშინ ლონტინამ მიამბო მაგისგამოთა. ამბობენ რომ
საღვანდა მარკის დეკლემანს იმის მამიდა შეილს ძვირე შეუყვ-
რება ვალენტინს. იმან ყვარებაა დარხება ყმარწვილი ქალისა.
იმ ოთს წელაწადში რომელსაც იხინი ერთათ იყვენ, რომესაც
იმისი დედა ავეკუნმათ იყო ვალენტინისი, რომორც თქვენ შეგიტ-
ყვიათ.

მაქსიმი გამოქვალმა მოყვს ცოლსა, ზ დაბრუნდა შინ დიდი გუ-
ლგაშეფოთებულა.

«ის თხოვდება» ეუბნებოდა თავის თავს მაქსიმი სიანხსლით, შე-
მდგომ განაკრძელა: — «ჰო, მაგრამ მე რა რომ თხოვდება?... განს
მე რომდისმე ფაქრში მქონია შენთვის ამ დიდარა ქალისა? რომორც ამისი
არა, ისრე სსკისა. ზ ან განს შესაძლებელია ჩემთვის ცოლის შერთ-
ვის ფაქრა? ვმარა» განაკრძელა ამან დამშვიდებულა: «უნდა შეგიძ-
ლიათ»

ღო ავიტანო სტანჯველი რომლის მხანარული თითონ ჩვენს ვართ
 მე არ უნდა ვინიგლო არამედ საქმე გავაკეთო.

მაქსიმე შინილამ შირდაზირ წავიდა ასაღვასდა დედაგატან რომი-
 ლიც ცხოვრობდა სერტუანსკის სეივანში.

— დღეს ყოფილხანთ ოტუილში ჩემო შეგობარო? ამ კითხვით
 მიეგებს ჩვეულებისა მეზრ დედაგაცი ჭქამისა.

— არა, არაყოფილვარ. უზანუსა იმან: — მაგრამ ღვთის გულის-
 თვის ნუ შიწუნებდით. ვინაწკალი დღედაღლე სამართელში ჭ ჯანსუდ
 მოდის. გუშინ სულ კარგათ იყო.

— თქვენ იმედს მამლეკდით რომ მალე შეგიძლებ კარში განვლას
 მე ძრეილას მსურს დაკკოცნო ჩემ ვინაწკილას.

— ჭქარი ჯერ კიდევ ნამიანია. მოიცადეთ შინამ კვი დარი გამოკვ
 მამინ შეგიძლიანთ განვლას. მე ვი სკალ წავალ იმის სანსავათა ჭ
 იქილამ შირდაზირ თქვენთან მოვალ ჭ ამბავს მოგიტანთ.

— ჭ აგრეთვე არ მახუქებთ დღევანდელ საღამოს ჭ არ დარჩე-
 თ ჩემთანა? ჭკითსა ვინაწკილას კამა: — აგერ ერთი თვეა რაც
 თქვენ ერთი წამით მოდიხართ.

— მე ბეკრი ავანტუოთები მიყავს: მისკამ ჩემი ბედით. თითქმის
 უკვლანი მოჩნენ, ასე რომ დღეის მეძვექ შემძლიან დიდ ხანს
 დავჩე თქვენთანა, მშვიდობით, ნახვამდინ!

მაქსიმამ თავის სიტყვას აასრულა, ჭ აღარ წავიდა იმ დღეს ვალენ-
 ტინა დეშანხანთანა.

ამის გამთ ვალენტინა მეორეს დღეს მოეგებს მაქსიმს მეგობრ-
 ულის ვედრებითა

— გუშინ რათ დამაკვლით თქვენი ნახვა დოსტურო? ჭკითსა ამანა.

— ესლა თქვენ თითქმის შეგიძლიანთ სრულებით მოჩნეთ ჩემ
 მოუსვლელობითა, უზანუსა მაქსიმამ შემლით: — ჭ ნება მიბოძეთ
 გვიან გვიან მოვიდე.

— სულაც არა, ვაწყვიტინა სიტყვას ვალენტინამა. სწორე გულისა
 — ამბობენ, რომ ჭქამის ნახვა, რომ ვინაგანაც ავანტუოთი დარწ-
 მუნებული უფრო ბეკრსა მოქმედობს შინამ სხვა ჭ სხვა წამლი.

აქ უეცრათ შეიძალა, შერცხვე თავისი ნათქვამი სიტყვებისგანა.
 გაწითლდა, აერია სიტყვები ჭ ძლივს გამოცვალა ღვანავის სჯანი.
 ამისმა შემლამ უფრო გასტურა მაქსიმე. ამას მოგონდა ვალენ-

ტინას სთქვამი სიტყვები ისეთი მეგობრული, რომელიც ეს მოას-
განებელი ამისთვის იყო სახარული. ჭ ამსთახვე სატანჯელი. ა-
რწინვე ამას მოაგონდა ვალენტინას ყურებს როგორც ნახა თვალი-
ებით შესტყობდა ჭ უნდოდა მადლობასა მოსმენისათვის.

«გმნა, მე შენგად, ვარ!» წამოდას ბოლოს მაქსიმს გაჯერე-
ბულით თავისთვის «ღ თუცა რომ შენგადრი არ გიყო» მოუმატ-
ამს ნაღვლიან ხსით «მე არ შემიძლიან ამისი შეუვარება?» არა! რ!
მისი დაგივიწებ... მე მიხდა დაგივიწყო!»

მამინ ამს მოსწერა მოყენს წიგნი. ჭ სთხოვა რომ იქნ ბოდაში
მოიხსროგონ ვალენტინასთან. ჭ დააწმინხონ რომ ეს საჭიროა
სედაც სხვა ჭკობი გამოუგონოს თავისი ამხანგეთაგანი, ამიტომ
რომ ამას გამოუხრდა საქმი ჭ უნდა წავიდეს სამდენიმე დღით მეზ-
გნათ.

«ნეტავი ვიციღო ეუბნებოდა მაქსიმე თავის თავს ნაღვლიანს
ღიმილით რომელსაც წიგნს ბეჭდავდა «რა გნით შეიძლება კაცის
იხსროგონს ქუჩისა და ტუყული არა სთქვას?»

განვლა მოყვამა კვირამა, ჭ მაქსიმე არ მაღიროდა თავის მშენი-
კის ზანტუფოფთან.

ერთ დღეს ამას ძრეელ შეეშინდა. რომელსაც დაინასა მოყენი მე
წუნებული ხსით შესული ამას რთას შიას,

—ნეტავი რა გიყოთ ჩემს საწყადმა ვალენტიმს? ჭკითსა მოყენის
ვედრებით: —რათ გახდა თქვენ წინ დამნაშავე? გუშინ სადამოხედ
შევიტყვეთ რომ თქვენ ფიქრშიაღ არა გქონით ზანაყოიადმ გასეღისა-
უფალი მოყენს ქალი იყო ვალენტინასთანა ჭ იმანსთქვა რომ სამდენ-
ვერ უნახვასათ. თავის დედის სახლშია. რა! თქვენ ბევრველ დაყ-
ვედრებით თქვენს თავს. ამასთანა უჩნაურ დაუდევრელობაში.

მაქსიმისა არ იცოდა რა ზანუბი მიერა. მოყენმა განაგრძედა

—თქვენ თითონ ვაზათ იცით დონტურე, როგორ საჭირო
რის გალტოენასთვის თქვენს ყურის ჯდება: ხლდა იმის თავის დანებება
როდესაც თქვენ დაუტყვიტოთ მოკლიაა ჭ შეწყოებით ვანტუფოფობის
ადროსა, ესლა ხნას სულ ამამ უნდა გახდეს.

—განა ვიდევ ავით გახდა? ჭკითსა მაქსიმისა თითონაც შეშინებუ-
ლმს ამ ფიქრითა.

—დასნ დონტურე, ავით არას ჭ დოგინში წევს, უზანუბი მო-

უენმა ხალხიანის უკედრებითა.

— ო! ღმერთო ჩემო! ღმერთო ჩემო! იმხდა მაქისში გამყო-
თებული სატყუარო მოხრუნებულა... ეს ძრეულ სამიშაი იქსება.
წადით, წადით ჩქარა შინა ჭ დამშვიდეთ: მეც ნასეკარ სათსეღ იქ
ვიქნები.

ვალენტინას ავთიყოფობა მარტლას იხე საშ იშაი ან ყო, რომ
გორც მთქუნს ეგონა. სკამო იყო რამდენი მე მაქსიმის მოსულ,
რომ დავხრუნებინა სიძრთელე უმწვიდი ქალისა.

— აი სედავთ დოსტურო, უთსრა ვალენტინამ: — თქვენი შემწეობა
ჩემთვისა საჭირო არის. თქვენ უნდა სიტყვა მამცეთ, რომ იქამდინ
არ დამანებოთ თავი, მანამ მე სრულიად არ მოვრჩე.

ღ ეგრე კიდევ დაიწყო მაქისშია უოველ დღე სი არული დე-მარსენ
ხანის რტულიში, თუძეა ვან მრთელობა უვავი ღვივით გაიწლებოდა
ახლად სიწითლით ავან ტყოფი ქალის შვენიერს სასეხედა

ღ ავრ მოატანს ახალი უვანსეხელ დღეებმა.
მრთელი ვეინა სხარუდათ ასთეხდა მბწწინვალეობით მზე,
ქექიმას ნება მისცა უმწვილ ქალს ქალქ გარეთ სეირობისა, დღე
იყო უმაღლესი მშვენიერი, ვალენტინა ჭ მოსენი ერთათ წავიდნენ
რტულიში, თვით უეუარდნილს ნაწილში ბუღონას ტყეშია. რა მი-
ვდნენ იქამდინ, ვალენტინას ხამოკადა გარეტიდგან. რომ ცოტა გვი-
სეირონ წმინდა ჭეკში, სეებს ქვეს რომლიღ იუვენ ძლია დასურუ
ღნი საზის ფოთლებათა, ძურე რა იგონს რა დაიღადა სეირობი-
თა, ხამოკადა სკამეიკასედა, ავასი ძეღი მეკობან მოსენის გვერდ-
ზედა

— ო, რა გარჯია ცხოვრება! წამოდსა ვალენტინამ, ჭ დაუწყო
სუნთქვა მშვენიერ გაზავსულის აქრისა.

— დაიხ, რასაკვრელია, ცხოვრება ძრეულ გარჯია უნახუსა მოყენმა
ქეტადრე გარჯია როდესაც დიდხან ავანტყო ფობისაგან ახლათა რხე-
თა ჭ იწყოფ ასლათ ცხოვრებასა, ჭ ამსთანავე ესდა სვენ შეგვიდიან
თავისუფლათ ვილაშაჩკოთ, ჭ არ გშეკმინიან, რომ რომელიმანდაც
მამიდამ გავკამოროს ერთმანეკთხა.

აი სიტყვების თქმამა, მოყენმა შეხედა თავის ქეირფას ვალენტი-
ნასა ჭ ამ შეხედვაში ხხანდა ამისი ღრმა სიყვარული უმარწვიდი ქალისა.

— ვთქვით რა გათხროვდე, უნდა ჰქვითხა უმარწვილმა ქალმა მართლათ განითვლებით.— თქვენ მანც დარჩებით ხეშთანს განა ხეშა კეთილთა მეტობადა!

— განა თქვენ მაგში ეჭვი გაქვით! მაგრამ ესაა რაზედ მოიგონეთ გათხროვება, განა გუავთ ვინმე თქვენში სჯამრო! ჰქვითხა მოხუცმა დედაკაცმა ჯეტუბოდა სასუსედა რომ ცოტათ დანაღვლიანდა.

— იქნება, უზახუსა ვაღენტინამ. საიდუმლოს სახით,

— დმერთთა ხეშა! დმერთთა ხეშა! ნუ თუ თქვენ ყურს უგდებთ თქვენი მამიდაშვილის თავ დატრფიანლებსა! მე მაგისი ძრეულ მუშინიან. ამიტომ რომ ეს ზიწველია ხეშს დდემი რომ თახანმა არა ვარ თქვენთან მაგ გრძნობაში, მარჯისსა სულ დედის სახიათი აქვს: ის არის თავის თავის მოყვრული, რომელიც თავს გიხვენებთ მითომც შეუძლიან კაცისათვის თავი შესწიროს, მანამდისინ თქვენ არ ირქვეით მარჯისა დევალომონათა; მერე რა იქნება. . . რს! მე დარწმუნებული ვარ, რომ თქვენ იქნებით ზიწველი უბედური დედაკაცი ქვეყანაში.

უმარწვილი ქალი არ უშლიდა თავის ძველ მეტობას გამოეთქვა თავისი თქვენი, ჯ არ უშლიდა იმიტომ რომ თითონა იყო შექლილს მდგომარობაშია. მაგრამ რა დანახა იმის ლოყბზედ ცრემლი, მშინვე აჩქარდა დარწმუნებინა.

— მე სრულებითაც არა ვფიქრობ მარჯის დევალომონის დატრფიანლებსა. სთქვა ვაღენტინამ: — მაგრამ აი რა ხეშა კეთილთა მეტობადა: მე უნდა გაგიტყუდეთ საიდუმლოში. სწორე გითხრათ, აქამდინ თქვენგან არაფერი არა მქონიადა დამალული.

— მე ყურს გიგდებ შეილო.

უმარწვილმა ქალმა სული მოუჭინა მოყენსა.

— და ან ვის უნდა უთხრა ხეში გულის ზახუსი, თუ თქვენ არა, ხეშა კეთილთა მეტობადა! თქვენს სართ ერთათ ერთი ადამიანი რომელიც დამიმტკიცე წორეთ თავის გაწინა ხეშთვისა, ამიტომ რომ დედა ხეში არ მახლობს. ახლა შეიტყუთ: მე მიყვარს კაცა კეთილ შობილი, ამაყი, ჯ ნაწი გულის ზატრინი. კაცი, რომელიც არის დაბადებული რა უზატრინის სუსტ ადამიანს ჯ შეიტყუოს ხეში გრძნობა: არ შეგიძლიანთ წარმოადგინოთ, როგორც სიხარულსა გრძნობა აშითი, რა მიყვარს ისა:

— ვიზედ ამბობთ შვილს? ვცდილობ მოვიგონო მაგრამ სწორე გითხრა ვერაინ მიზღვნია.....

— ანა მკონია რა ის იყოს მდიდარი, განაგრძედა ვალენტინამ : — მაგრამ განა ჩემი სიძლიდრე საკმაო არ არის ორივესათვისა? მე მოკვალვარ იმისი ჩემი სიცოცხლითა, ჭ ის იქნება ჩემი მოკვლე ბედნიერებითა.

— როგორ. ნუ თუ თქვენ გიყვართ დღესტური ობენა?

— დემეტო! მაგას როგორ ამბობთ! მე ვვანკალაფო.... ნუ თუ თქვენა გტონათ, რა უფალს მაქსიმს ანა აქვს სიყვარული?

— განა ეგ შესაძლებიანა, რამ არ უყვარდეთ იმ კაცს, რომელიც თქვენ გიტნობთ? მაგრამ მე შორს ვიყავი მაგ ფიქრებისგან, რამ თქვენ შეცუარებთ იმ ფიქრებს ჭქვიძსა, თქვენ, მაგისთანა მშენიერი, მაგისთანა სიძლიდრის შატრანი!

— აი კადეც ეგ არის ავარნიო დარბი, ჭ შესყვარული ქმარი.....

— ჭ ოთხი თაობა მამა ზანუელის ქალი!

— თქვენ სომ იცით ჩემი ფიქრი მაგ ძველ მამა ზანუელისა, თუმცა ძრეულ სცდილობდნენ რამ ისრე გავკისარდე რამ ძვირათ დამეფარებინა მაგრამ ვერმეფუნდათ. ჩემის ჭკუით კაცის უკაყისი დიდკაცობა არს ჭკუა ჭ გული.

— რასკვრელია, მე უთანასმოარ გაქსდები მაგ ფიქრებშია, ვალენტი ნა.

— ესა, რადესაც მე თავისუფალი ვარ ავარნიო საქმრო, მე რეე გადამიწვევტია: მე ვიქნები დღესტური ობენის ცოლი, თუ რამ იმის არა აქვს ჩემი სიზისდე. ერთი ეს ფიქრი ძრეულ მტანჯამს. მაგრამ თუ ამს არა ჭქონდარა სიყვარული ჩემი, განა იმ სანით ეცდებოდა ჩემ მოჩენასა, ჭ იმ სანით თავგაწირვით ჭ მონაწილეობთ მამკლიდა?

— რასაკურველია არა; ჭ მხლართ მე ესლა მაგონდება წარსული ჭ ესლა მესძის მიხეზი იმისი დრპათ შეწუხებისა, რომელიც. მაგამოანინა რადესაც თქვენ იყავით უიმედოთ ავანტურაფი. მე დარწმუნებული ვარ, რამ ან იყო იმ მეწუხებაში იძიტომ რამ უყვარდით თქვენა. ისე თავს რათ მოიკლამს კაცი ყველა ავანტურაფისათვის მეტადრე ჭქვიძი: ჭქვიძები შეჩვეულნი არიან სატანჯველისა ჭ სიკვდილის ხანისა....

ვალენტინას ეჭირა მოყენის ხელი, ჭ ბოლოს სიტყვის თქმაში ძრე-

კლ მოუჭირა,

—მაგრამ, მიუგო კალენტინამ: —აი რამდენსამე ხანში მე არავინ დამმიდებოდა მაგ სანგანსედა. უფალი მაქსიმი სულ გვიან გვიან მოდის ჩემთანა, ჭ მუქტევა ისე ცივათა, რომელაღ ძრვილ ქტანჯამს მე ესა.

მაგრამ მოყენი თავში არ უშეკებდა ამისთანა ფაქტებსა, რომ ესამდეგელი იყოს, რომ იმ კაცს არ უყვარდეს კალენტინა, რომელსაც კალენტინას უნდა მოაწონოს თავი.

—მე დარწმუნებული ვარ, რომ მაქსიმი განგებ გიჩვენებთ თავს ზრე გულდ^ე ილათა, უნდა დამალეს •ქვევგას სიყვარული, უნახუს მისხუტა დელაკცმა: —იძის ეძინიან, რომ არ გააძტეუსონ სიმდიდრის სიყვარულბაში, თუ რომ შეატეობენ იძის თქვენ სიყვარულსა.

იმ წამში გამოჩნდა მშვენიერი ყმაწვილი თავის გაძსრდელითა ჭ ერთიტა კიდევ სხვა დელაკცთა, რომელაღ უნდა ყოფილიყო იმისი დედა

ყმაწვილი ჯერ კიდევ ვერ დადიოდა მაგრა ფესსედა. გამსრდელი უკან მოსდევდა, ჭ ხელები მზათ ეჭირა რომ დაიჭიროს თუ ვინმე ცობას იქცეოდეს.

ყმაწვილი მიდიოდა პირდაპირ კალენტინასთან.

წალამც სმოურბობამ მიასედვინა გამსრდელსა ჭ ყმაწვილმა თითონ გადაზდგა რამდენიმე ნაბიჯი.

—ფრთხილათ უხნა! დაუძანა ყმაწვილმა დელაკცმა გამსრდელს ჭ მივარდა რომ დაიჭიროს ყმაწვილი.

მაგრამ ყმაწვილი უთუოთ წაიქცეოდა, თუ რომ კალენტინა არ მოსწრებოდა ჭ აყვანა ხელისა.

—არ ვიცი როგორ გადაგინადოთ მადლობა! უთხრა უცნობმა ქალმა.

კალენტინამ მაშინვე შესედა ყმაწვილს დედასა, იმის დაღონებულს სიმშვიდურსა თუმცა იყო ნახვანტეოფარი ჭ ფერ დათუქილი

—ერა მშვიდური ყმაწვილია! წამოიძასა კალენტინამ დიმილით ჭ ყმაწვილმაც გააღო თავისი ხელის ფერი ტუჩები რა გაუღიმოს ამასა.

—თქვენ ძრვილ კეთილი ბრძანდებით უნახუსა უცნობმა ქალმა ჟუდობრივი სიამაყითა.

—ო, რა საკვირველი შავი თვალებია! რა მშვენიერი თმებია! გინდათ მაგონოთ ჩემო პატარა მეგობარო?

—ო! რასაკვირვლია, უპასუხა დედამ:— ანუ ამ ქალსა მამსიმ ამ სახელის გაგონებაზედ ეს უმარწვი და უმეფრო მეტად მშვენიერი გამოჩნდა ვალენტინას თსალებში; ამან მავრს დაუწყო კატინა მის ასიებულ ლოყებსა.

—გამოკსალდე ამ მშვენიერს ქალსა და წავიდეთ შინა უთხრს დედამ უმარწვილს

უმარწვილმა მიიტანა პატარა სელები თავის ტუჩებთან და გაუგზავნა სალაში ვალენტინასა.

უნანამ აიყვანა ხელში მამსიმი და გაჭყვა უკან ასაღვასდა დელას მამსმე მეორეს დღეს წავიდა დეამარსანის ოტუილში კვითხისკვალენტინას თუ როგორ გაატარა გუშინდელი სეირობა.

ვალენტინასა ჭყვანდა სტუძრები: ერთი ვიდაც მოხუცი დედაკაცი და ერთი უმარწვილი ვატი.

მამსიმი მამინე იტრო მარკიზს დეკადმონი, რომელსაც მალმად ხუდავდა ვალენტინას ავადყოფობის დროს

უმარწვილი ქალი შეწითლდა რა დანასა მამსიმე და გაუშვირა სელო

—დოსტური ობენი, გამოუტხნდა ვალენტინამ უმარწვილ კაცსა. ბუკე მიუბრუნდა დოსტურსა ამ სიტყვებით.— მარკიზ დეკადმანი სი მამიდაშვილი.

დიდი სამძმარი იყო მამსიმესათვის ეს გამოტხადება.

ამან მოაგონდა სიტყვები მოყეს ცოლისა რომელსაც იმან უამბობდა მარკიზს დეკადმანი თხოულაბს ვალენტინასა. პირველი ნახვარკიზისა ვალენტინას სახლში იყო ამისათვის სწორეთ ხატანკვილი. ვრამ ამან იმოდენათ შეიძლო, რომ შეიმარცხა თავი და აჩვენა მძვიობიანათ

რა გაიგონა თავის ავანტურისაგან დარწმუნება, რომ სეირობამ იმოქმედა სასარგებლოთ, მამსიმმა შიილო ცოტას ხანს მოხსწილეობა სეერთო ლ. პარაკში და საჩქაროთ წავიდა.

მოყენი წამოდგა გააცილოს ჭკამი, და დაუქნია თავი ვალენტინას მისხუსით რომელიც იმან ანიშნა თვალებითა.

—დოსტურო, სთქვა მოხუცმა დედაკაცმა რა გააცილო გარკის

—მადემოცხელ დემონსან წა ძჩიელა სუტს თქვენი ნსხვა დღეს
საღამოხელ თაგის სასღმი.

—მე ყოველთვის მხათა ვარ მადემოცხელ დემონსანის სამსახუ-
რისათვის, უხასურსა მქსიმიძა სხჩაწროთ, ამიტომ რომ მოუთქინლათ
ელოდა დარჩომილიყო მარტოცა ეშინოდა ან გამოსთქვას თაგის
გულის ზსურსი.

საღამოხელ მივიდა მქსიმიე ვალენტინასთან ღ ნახა დიდი გამფ-
ოთებული ზირკელი, რომელიც ამან თვალებში ეჩვენა იყო საშინველი
სიწითელი ლოყებისა.

—სამ ან გაგაჩვივასთ? ჭკითსა მქსიმიძა.

—ანა, დობრუტო, უხასურსა ვალენტინამ: —მგონა სწორეთ გი-
ახრათ ძჩიელ გამფოთებული ვარ, ამიტომ რომ მე უნდა მივიდლო
ეროი დიდი სქქმან გადაწყვიტა. ანას დროს ან დამავიწყდება რაც
თქვენ მონაწილეობა გამახინავო ჩემს აჯანყოფოფობის დროსა; თქვენ
იყავით ჩემთვის მომარტებული, მინამ ჭქქიმი თქვენ იყავით ჩემთვის
შეგობარი, ღ აი რისათვისა გთხოვეთ დღეს ჩემთანა.

მქსიმიძა თავი დაუგრა.

—რადგანაც თქვენ მიიღეთ ჩემგან მეგობრობის სახელი, გა ნავტ-
ძელა ვალენტინამ: —მე იმეოი მქქს უნაწს ან მეტყუით რჩევის მო-
ტყმისანა რომელიანაცა მე ვსაჯავოებ.

—ბრძანეთ. სიკუყას გაძლივთ გიზსურსოთ სასწოროთა.

—ეს სქქქს ჩემი გათხოვებისა. განავტძელა ვალენტინამ, ღ ამ სი
ტყვამი უტვბ დაკვარჯა ლოყების სიწითელი.

მქსიმიც დაფიქრდა, მგონამ შეჩავრდა ღ აჩვენა თავი მშვიდობიან-
ნათა რომელიათაცა იმეოი გადაწყვიდა ერთწყვილ ქალსა:

«ეს ღმერთთა ნუ თუ ან უყვარჯარ ამასა?» გაითქქა ვალენ-
ტინამ: „ნუ თუ ის ცდალობა ღ მონაწილეობა რომელიც ამან
გამახინა სუელ იყო ჭქქიმის მოვალეობა?»

მგონამ ლანარჯას განავტძელობის საჭიროებაში შეამავტრების აჩინთავს

—რომელი წელაწადაა მარტოცა დეკალმონს სუტს გამსადონ
თავის რძლათა.

ეს შედგა ზატარას სანს იმ იმედით რომ შეატყოს მქსიმიძის
სახესელ ცუდალსა.

მქსიმიე იყო დამშვიდებული ღ ეტუობოდა რომ სწორეთ მეგო-

ბრითული მონაწილეობით უგდებდა ვურსს.

ვალენტინამ ძლიერ ჩაყვანა ცრემლი, რომელმაც თვალები დაუხველა და განაგრძო.

ამისათვის მამიდა ჩემმა ბოროტობით მოხმარა თავისი ძალა, რომელიც ქმნდა მიცემული განონისგან ჩემი აპოკრიფისა. რომ უნდადა ძალთ გაგესაღწეოდა, ამის გულისათვის არც გავეყვანდი ქვეყნში, და არც თითონ იღებდა ვისმეს სასაღმადლო, და ვეყვანდი შემწეული და იქამდინ მიიყვანა თავისი ბოროტობა, რომ უნდადა მოვემარებინე მოყვანისათვის, რომელიც მიყვარს მშობელი დედისა ვით.

— ეგ სადაგლობაა! წამოიძახა მამისიმა განხსნებით. თუ გინდა ამისაგება თავის, მაგრამ სმა უკანაკლებდა. ვალენტინამ შეატყუო ეს და მიეცა ამათი გაბედულობა.

— თს, დარტყრა! განსწავტინა სიტყვა ამან მოცოცხლებით: — რომ იცოდეთ რა სატანჯიელი გამომიგლია.

— მარე მარეც დეკადმონ როგორღა იყო?...
ჭკობსა ბოლოს ჭკობსა რომდისც გულა შეიმარგა.

— მამიდა ჩემს შვილის სამდურავი არა მამეს რა: ის ყოველთვის ამოყურებდა თავის დედის ჩემს. გამომისათა, და მოლოთ ჩემ გამომხდის დროს იმით სასაღმადლო დაიწყო გამომხენა ჩემ ი სიყვარულისა.

ვალენტინა განუხიდა, მითომ თუ შვიდა ფიქრებში, მაგრამ ეს ცდილობდა აგები გამოყვანა მამისათვის ფიქრები.

— და აგორ დღეს, დაიწყო ვალენტინამ: — მარეც დეკადმონი განმოცხადდა ჩემი ხელის სათხოველად. და მიხსნა რომ ესლა შეუძლიან მოხდის რომდისც ვერავის შეუძლიან დამასაღმადლო ნების მიცემისა თუ რომ იმის საბედურათ არ მაქონდაც მე ისა.

მამისიმი სულ იჯდა ჩემათა.

— სწორე მოგახსენათ. განაგრძობდა ვალენტინამ: — ჩემი გული ს მიწენა იმისთან შა ვივის ც მის მერე არა არის რა. ეს ფიქრი რომ მე უნდა ვეგუთხო: მამიდა ჩემი შვილსა არაფერს ბერიერობას არ წამომადგენს მამან რომდისც მე მსურს რომ ქვეით და გულით მიმიხიდას იმ ვაცას რომელმაც დავაჩქევ ჩემ ქმარათა. ნუ თუ დარტყრა, თქვენ გამომისხუთ ამ ფიქრებისათვის?

—მი ვპოვებ მაგ ფიქტებს ჭკვიან-უჩხას; მაგრამ მაგასი ასრულებს
ნივლი ძნელაა, რომ არას ვსთქვამთ თუ შეუძლებელია.

— მისი მაგ შეძენიერებაში, მი შევიჩინებ ჩემ თავისუფლებასა.

—თუ გინებავთ მოიხიბინოთ მეგობრობის რჩევა, მიუწოდო მაქი-
ნიმის გაფარებულის სახით: — მი არ გინჩივთ მაგ ფიქტების
დედა კაცს არ შეუძლიან იარაღს მარტოთ სხვათს სიტყვების გზა-
სყდა აი ჩემი დანაწილება.

— მისი ხადამე, განაგრძობს ვალენტინამ. დიდის გაუბედაობით,
ბ გრძნობდა რომ ამისი ბედნიერება იქნება დამოკიდებული იმ მსახუ-
რზედ რომელსედაც თითონ გამოიხილავდა მაქსიმის: — მისი ხადამე
ქვენ მიწიერეთ... მივიღო თხოვნა მამიდა ჩემის შვილისა?

— დიას, თუ რომ თქვენ სწორეთ მარჯვს ჩემს გაქვთ იმისი....

— ვარჯი იყოს თქვენი ნება, მიუგო ვალენტინამ გაფარებულნი
: — მი მიგუებთ თქვენ რჩევას ბ ამ უკეთ გვირავსედა მი ვიქნები
მარჯვისა დე-ვალენტი.

მაქსიმის გული გაუხვდა. დიდის ძალს დატანებიათ, რომ არ უღა-
ვარის თავს ამ ლაშქარშია. ეს წამოღდა რომ გამოიხილავს.

ვალენტინას ალანს ქვენდა ღონე წამოღებოდა იყო. ბ რომდ-
ის მაქსიმის დაუგარ თავი. ვალენტინას დაელო შეგდარის ფერი;
ლოკარისა ბ დაედა უკონოთ

«გული წაუღდა!» წამოიძახა მაქსიმის შეშინებულის ხმითა »
შეჩინორო ყმარვილო!... »

იმის მარჯვით, რომ უმელოს ბ მოხბუნებს, იმან დაუწყო ცქ-
ის ბ ლაშქარშია გაითურჩივლი სიყვარულითა.

« ვალენტინა! » ამბობდა მაქსიმე. « როგორ მიყვარს, რომ
იცოდა თუ რასა ვგრძნობ რომდასადა ვიქნობ რომ შენ უნდა მი-
ტევი სხვისა! რაგონ ნება ანა მაქვს წავართავ შენ. იმის სულადამა? »

უფროებდა მაქსიმე დიდის სიყვარულით ვალენტინასა.

« ბ » განაგრძობს ამისა « თქვენი დღეში ვერ შეიყვართ ამ სმი-
ნელს ხაიდრელოსა. მაგრამ მი აქვდა მი ვივარან მოსაგონებელსა, რომ
ელისა დანჩება ჩემს გულში სიკვდილამდინა »

« ბ ამან მიიტანა თავისი ტუჩები ვალენტინას მშვენიერს თმებთანა
მიყვარა სედა.

« მშვენი ვალენტინამ გახსილა თვალები, იმის მარჯვით რომ და »

შეადრებს ამისთანა გაბედულადისთვის, ამან ღიბილით გაუშვირს
გელი

— მე ვიტყვი მასში რომ უნდა გიყვარდეთ უთხრა ვალენტინამ.

— რა! მამაცივით, ვალენტინა, ეს იყო ერთი წამის ატაცება, გა-
ფიცებით რომ მე თქვენ დღეში ვეღარა მნახამთ....

— ამ ერთი წამის წინათ, მე ვგრძნობდი ჩემი სიკვდილის მოახ-
ლოებასა. ამიტომ მასში რომ, თქვენ იმოდენათ თქვენ თავის ძე-
და დაატანეთ რომ დამაჯერათ მითომ მე არ ვართ, ჯე მე შეძლადრ.
ვარ ამ იფიქრებია.

— რა! რათ დასუსტდა ჩემი ვაყვარება!.. ვალენტინა, ნება მიბო-
ძეთ წაგიდე... მე უნდა გელი ზვიღო თქვენგნითა.

უმარწვილმა ქალმა აუჭიკინა ხელი

— გელი აიღოთ ჩემგნითა როდესაც ჩვენ ორივენი თავისუფალი
ვართ, სთქვა ვალენტინამ ღიბილითა.

მასშიმა შეერთა.

თავისუფალი ვართ; წაიბურტბურტ მასშიმა: — დიას რახაყურველია...
მაგრამ, გამოუტნობი კედელი გავსრკებს ჩვენ ერთმანეთსა.

— როგორ? ჭკითსა ვალენტინამ გაფიქრებული

მაგრამ იყო ჩუმით რამდენსამე ხანსა

— მე გამამტყუნებენ შეადრის ფულის მოყვარულბაში, თუ რომ
მე მოვბძებნი თქვენი გელის თხოვნასა.

— მე ვსთვლი რომ თქვენ უფრო თავისუფალი ხასიათისა
ხართ მასში. თქვენ რა დაჯა გაქვა რასაც ჭკევანა იფიქრებს, რაგი
მე გთვლით თქვენ კეთილ შობალ ვატათა?

მასშიმი ეტყობოდა მაგრამ იდგა თავის სიტყვაზედა. ამიტომ რომ
ამისი თავის გამართლებს იყო ტყუილი მოგონება.

ვალენტინა დაჯრებული რომ უყვარს მასშიმასა, ჯე ის თავის მეტო
კეთილშობილობით მზათ არის ორივე გაუბედურდნენ, ვალენტინამ
შიიღო უტეხ ერთ ბაშათ მოულოდენელი საქმის გადაწყვეტა, მაგრამ
გაფთხილდა არ შეატყობინოს მასშიმასა. მხილათ ესვეწებოდა ჭკი-
მისა რომ ერთბაშით თავი არ დახსებოს ჯე გამართვა სიტყვ რე-
იფიქრებს ჯე ამ ერთ კვირის შემდეგ მოვა.

გამრვიდა თუ არა მასშიმე ამის ხასლიდამა, ამან დაუწყო თავის-
გამტყუნება რა რათ დასუსტდა ძედა ჯე მწარეთ ხანობა, რომ რათ

დაჭირდა ვალენტინას კიდევ ნახვის მაგრამ მიცემულ სიტყვას ვეღარ ვახტუნდი.

განგლო ერთმა გვირემ, დიდის გაუბედველობით ობენი წავიდა ვალენტინასთან.

მშვენიერი პირი ვალენტინასი სუნთქავდა ბუნებრივობით. ამან გაახტოვდა მამისი. ამან გონა რომ ისიც ისე უნდა გატანჯული იყო როგორც თითონ იტანჯებოდა უკანასკნელ ნახვის შემდეგ. ამას გაკვირვება მძინ უფრო მოემატა რადესაც დაინახა საბრალე კაბა გრესლანდელ დაგდებული.

— თქვენ ბალებში დადინართ? ჯერ მალე ანარის ქაიხას მამისიმას ცოტა დატინვის სახით: — ჯერ თქვენ ისე არ გამაგრებულ ხართ, სამ დამე უძილოთ.

— დაძვივდით, დობტ ურთ: უნახუს ვალენტინამ დიდილით. მე გვრძნობ ხეშს თავს ისე კარგათ რომ მეტი აღაშეიძლება მართალია მე გიუჯი წუსელას ბაღში რომელიც მარკიზა დე-ვალმასა; ქქანდ, მაგრამ ხუ გამოჯავრდებით: მე არა ვიტანცილობდი.

«ესრე ჭა როდესაც. მწუხარება მე მტანჯავდა, ამის მარტო დროს გატარებას თქვენი ქქანია!» თქვენი ბაღში «მალე გული გაუგრძელებს საკმაო იყო ერთი ბაღი რომ ამისათვის თქვენი გამაგრება»

— მე არ ვიტანცი, მაგრამ ქაღალდში ბევრი ვითამაშე, განაგრძელა ვალენტინასმა: — მე ბევრი ვითამაშე ჭ მეტადრე ბევრად წავაგე

— როგორ, განა თქვენ გიყვართ ქაღალდის თამაშობა?

— სულაც არა, ძვირად მეჯავრება, უნახუს ვალენტინასმა: — მაგრამ იმედი მაქვს შევერიო. გამოიცანით დასტურთ რეერთი წავაგე გუშინ მარკიზას სახლშია?

— არ ვიცი.

— მარკიზა დე-ვალმასის სახლში თამაშობენ დიდ თამაშობასა, ჭ წარმოიდგინეთ: მე წავაგე რცა სუთი ათასი ჭრანკი.

მერე უნახუს აღარ მოუცადა ვალენტინამ, წამოდგა აიღო სტოლი-დამ რაღაც ქაღალდები ჭ მიიტანა ჩაქსიმის თვალწინ.

— მე ვაქსიმე თქვენი დიდი მადლობელი უფალო ობენო, თუ რომ თქვენ რეყვან მამცემთ რამდენსამე საქმეში რომელიმაც მე მინდა მივიღო მონაწილეობა. უთხრა ვალენტინამ ჭ მიაწოდა ქაღალ-

ლდები ჭკვიმსა.

— დიდის სიამოვნებითა, უნახუსა მაქსიმმა, თან ღ თან გაკვირვებულმა. ამან დაუწყო ურუკადებით წავითსვა ქალაქებსა რომელიც მისცა უმარწვლმა მსხინძელმა.

— მე შევიტყვე ამ საქმისა, უთხრა მაქსიმმა რა შეიტყო ქალაქებს ძალა: — ეს არს ძრეელ უიმედული. თუ თქვენ მიიღებთ ამ შიშობანაწილეობას: რასაკურველია გაამდიდრებთ ავასაკებსა, რომელნიც თქვენ გპირდებიან საკურველებსა, მაგრამ თქვენ უთუოთ დაჭკარტაკოთ თქვენს ნახევარს საცხოვრებელსა.

— თქვენ კვრე გგონიათ?

— დაწმუნებულიცა ვარ მაგში

— ამ შემთხვევაში სვალვე უბრძანებო ჩემს ნოტარიუსსა გაჭყიდოს ერთი ჩემი სასლათგანი, რომ ის თუელი მიეცემა საყვარელს ავასაკებსა, როგორც თქვენ აჩქევთ იმითა. მეც უბრძანებო გაჭყიდოს მეორე სასლი ამასთანავე მიუმატოთ სხვა ღ სხვა საქმეები ამეხსავე მსგავსი, ღ კიდევ ჩემ ქალაქში წინაგი, რომლისაც იმედი მაქვს ბევრი წავაგო, ასე რომ ესენი ყველა ერთათ, ძალე გამამისხნიან ჩემთვის სამდიდრისაგან. თქვენ რაღასა თქვითათ ამისას დღესურა?

— მართლა. თქვენ ძალას მატანთ ვითქვით, რომ თქვენი გონება.....

— ოჸ! საწმუნეთ ბრძანდებოდეთ. რომ მე ვსტებობ სრული გონებითა, მხარულით წაართვა სიტყვა ვალენტინამა; მეც უცებ მიიღო დადარებული სასე ღ განაკრძელა: — რასაც მე ვამბობ მაქსიმ კიდევ აკარგულა; განა, მოუმატა ამან ღ შესედა მოწინააღმდეგეობითა მაქსიმასა: — განა თქვენ არა ჭზოვებთ, რომ მე არა ვარ ისრე მდიდარი ღ თანახმა გასდებით მიიღოთ შრომა ჩვენის საცხოვრებელის მოვალეობისასა?

— ვალენტინა!..... ოჸ! ესრა გადაუსვლელი უძირა ორშოა რომ ვაპირებს ჩვენ ერთმანეთსა? წამოიძასა მაქსიმმა, სრულიად გამოსული დავიდამა ღ მესტქეროდა ვალენტინას გამოუთქმელი სიყვარულითა.

«ძლივს ესლავი თანახმა გასდება» თქვითდა ვალენტინას ღ ბრწყინავდა სინარულით.

მაგრამ მაქსიმი უცებ წამოაღგა; სასე იმისი იყო ძრეელ შეშლილი

— არა, არა, არას დრეს! მშვიდობით, ვალენტინა, მშვიდობით.

სთქვა ეს ღ წავადა ნაღვლით გულ ამხებული.

VI

მეორეს დღეს ვალენტინა შეწუხებული ნაღვლისაგან, დაჯდა და-
კტილ ოთასშია ღ უბრძანა არავინ არ მიიღონ. ეს იჯდა ღ ტირ-
იდა, როდესაც მოუენმა, რომელიც თითქმის იმ სასით შეწუხებული
როგორც იმისი ძვირფასი გაზრდილი, მოუტანა წიგნი ვალენტინასა.
ვალენტინამ გახსნა წიგნი სთრთოლითა: ამან იცნო მაქსიმის სუ-
ლი აი რა წაიკითხა ამანა.

«მე მოვალე ვარ გამოგიცნადოთ მიზეზი, გუშინდელი ჩემი უცებ
თქვენგან წასვლისა, ეს გამოცხადება ძალს მატანს გამოავსთქვა ჩემ-
თვის სამძივარი გამოქმედი; რომელიც, ვგანებ, მე დრმით
დაკვეტი თქვენ თვალში, მაგრამ მე ესთვლი ამას სწორე კანონით
ჩემის მოვალეობისა.

«ჟერ უწინ ნება მიბოძეთ გამოვსთქვა, სულ ჩემი გულის შევარ-
დნა თქვენსედა ღ დრმა სიყვარული რომ ელთან თქვენ მიიხიდეთ
ჩემი გული, მაშინ როდესაც ჟერ არ გიცნობდით თქვენა ღ საშ-
იწელი სიზისლე მქონდა ვიკონტ დეამაჩსანი ქალისა.

«მანტიკეთ რომ მე უნდა აგისხნათ თქვენ ან გარემოება, რომ-
ელიც თუ მე არა თუკენ დღეში ვერ შეიტყობდით, მაგრამ ეს გაჩ-
ვენეთ თქვენ მიზეზსა, რომელიც მე ამოკრებს თქვენგან: ვიკონტ
დეამაჩსანი, მამ თქვენი, იყო პირველი მიზეზი ჩემის უბედურები-
სა, რომელიც მე გამოვიარე ჩემს უმარწვილობაშია. მაგრამ ჩემი
მოქმედება წინაშე თქვენთან არ უნდა მიეწეროს ბოროტ ხანსოვრო-
ბას ჩემისან თქვენ გვართანა.

«დაის, მე სულ ყველას დავივიწყებდი, ამიტომ რომ თქვენ არა
სარტ ზანუსის მიტევი წასრულისა; დაის, მე დაისასაძლი ჩემს თავსა
ბედნიერათ შემძლეობდა შემეწინა ჩემი სიცოცხლე ღ გამებედნიერე-
ბინა ამისთანა მშვენიერი ღ კეთილშობილი ადამიანი, როგ არც თქვე-
ნა ვალენტინა; დაის, თავ გაწირვით, ღ დიდან სიყვარულით მოვი-
ნანაებდა ჩემს უსამართლობასა ღ სიზისლესა, რომელიც მე მქონ-
და თქვენი გვარისა.

«ამასანდამე ამხედ არ არის დამოკიდებული ჩვენი ერთმანეთის
გამოკრება თქვენის გაცნებით კაცის პატიოსნობაში მე იმედი მაქვს
რომ თქვენცა იმ გვარათ დასჯით როგორც მე ვსჯი.

«ვანგლო მას უკან ბეკრმა წელიწადმა. როდესაც ერთი დღეაგატი ატეობობდა ჩემს მარტოკობასა და ჩემს მძიმე ჯანთასა. ისიც ჩემსავით იყო ობოლი. ბუნებას ეჩუქებინა იმისთვის ყოველი შეკრძელებანი თუ გულისთ და თუ ტყუით. მე მიყვარდა ისა და ყოველივე ჩემი გულის ვასუსს გეუბნებოდი; მე ვმუშაობდი იმ იმედით რომ დამეთქმია იმასაჲს ჩემი სასული; მე შეკრული ვიყავი იმასთან ფიცითა და მოუთმენლად გელოდი იმ დღესა. როდესაც შეძლება ნებას მამტემდა დამეკრძია ჩემი სასული ჩემი უმარწვილის დედისათვისა.

«ეს იყო დაუფარელი ფიქრი და სურვილი, როდესაც უტეო მე შევიტეე სამინელი საიდუმლო, რომლისაგანაც მე უნდა გამამეტკვალა ჩემი საყვარელი იმედები თუმცა სინანულსეოდ ანა, მაინც საუკუნით საზარლოსედ.

«სასული, რომელსაც ირქმევდა ჩემი საცოლო, ან ეკუთვნოდა იმასა. პირველათ ის ირქმევდა ამ სასულსა, ჩვეულებისამებრ მამინაცვლის გვარსა, ამიტომ რომ იმისი დედა გათსრესულიყო მერეთ როდესაც ის ყოფილიყო პატარა; და მერე კი განგებ ან მეუბნებოდა თავის სწორე გვარსა, იცოდა რომ აქ იყო დამალული სამინელი საიდუმლო.

«ორი წელიწადი ისა მალამდა ჩემთან თავის გვარსა, იმ იმედით რომ ჩემი სიყვარული იმისი, და ჩემი შეილისა დამარცხებს სსვა ჩემ გრძნობასა როდესაც მოატანს ის დღე რომ საჭარო იქნება ამ საიდუმლოს ახსნისა.

«ეს საიდუმლო იმყოფებოდა იმაში რომ ის ყოფილიყო პალკოვნიკი ბოძორის ქალი, იმ კაცისა, რომელმაც მოკვალა მამჩემი.

«იმან დიდი ხანი იცოდა ესა, ამიტომ რომ მე ყველა ჩემი თავგანსავალი მეთქვა იმისათვისა.

«ამის შემდეგ ყოველი ფიქრი ჩვენი შეერთებისა, განდა შეუძლებანი. ჩემს გულში დარჩა მარტო ერთი გრძნობა: გრძნობა დრმა სიბრალულისა ამ საწული დღეაგატისა, რომლისაც სიცოცხლე იყო ჩემთან გაფუტებული. მე მოვალე ვარ უპატრონო იმასა; მე მოვალე ვარ აგრეთვე შევამსუბუქო იმისი სიცოცხლე, რომელიც ანის უბედურებით შერყეული, ამ მოვალეობას მამლევს ჩემი ხანადისი, რომელსაც ავანრულებ წმინდათ და თავ გაწირვით, და თუმცა ან შემოდონ დანაკრძეს ჩემი სასული ჩემი გაყის დედასა, მაინც რა ან მივი-

ყანო მეტ სატანჯიელშია ფიცი მივეცი, რომ არა დედაცტსა მ
კეუთენს ჩემი სასელი.

«ესლა თქვენ იცი თუ ვეკლავი და შემიბრალეთ. ან არა უფრო
კარგი დამივიწყეთ. თქვენა ხართ ყმარწვილი, მდიდაჩი, და მშვენიერი
და თქვენ მომავალი გოცხადებთ პედნიერებასა რომლისაც თქვენა ხა-
რთ სრულიად ღიწნი.

• მახსიმი ობენი •

— ოხ, ჩემო კეთილყო მთაყენო! ის ჩემთვის საუკუნით დაკარგუ-
ლია! წამოიძახა ვალენტინამ გულ ამხსკვნიტ: — მე კარგათ ვიცი იმი-
სი თავის ნათქვამი სახიათი, რომ შეუძვა ფიქში, თუ როდისმე
გასტესს ფიცსა! რათ გამომისხნა მე იმან სიკვდილისაგან? მე მინდა
მოკვდიერ...

განგლო რამდენამე თვეში.

კვირში ერთხელ ვალენტინა მიდიოდა მთაყენ სასელშია. სადაც
მალმალ სედავდა ლეონტინას თავის სეოლის ამხანაჟს.

აქ მანცა ჭქონდა ვალენტინას სიამოვნება რომ ესმოდა მახსიმის
სახელი მალმალა. ამიტომ რომ კეთილა გულია ვატრონს მთაყენ
ტოლს. სწორეთ უყვარდა თავისი ყმარწვილი ჭქიმი. მახსიმიც ყოველ
დღე მიდიოდა სახანაჟათ, ამ თავის დღეში ავანტუოფ დედაცატანა.
ამიტომ რომ ეს სწულეობითაც არ იყო ავათა არამედ თითონ ფიქ-
რობდა ისტე. მაგრამ მახსიმი მიდიოდა ამხანაჟ ყოველთვის დილი-
თა რადეხაც ჯერ სახანაჟა ვალენტინასა. ყმარწვილმა ქალმა, და მო-
ყენმა დიდათ შეიყვარეს სეირობა ოტუილშია. და მთელ საფურელში
მალმალ სედავდა ყმარწვილსა, რომელიც თა ის ზიკველ სეირობაში ხნა.

იქნება ვალენტინას მიიზიდავდა ის ყმარწვილი იმის მიზნით
რომ ეტყვა მახსიმი, თუცა ამის ეტყვი არა ჭქონდა, რომ ის ყმარ-
წვილი ყოფილიყო ისა, რომლისაც დონტუქმა გამოუცხადა თავის
წიგნშია, ან იქნება იმატომა რომ ყმარწვილ დედაცატედო, რომელს-
აც ყმარწვილი ეძახდა დედასა მიეზიდა გული ვალენტინასა.

ვალენტინა ეტყოდა ყმარწვილ დედასა მეგობრულათა. მაგრამ ის
ისე დაფარულათ უზახსუხებდა, რომ ვალენტინას ეშინოდა და ვაი თუ
იმან ურცხვას მიიღოს თუ სთხოვოს რომ ზანეშიაც მეგობრებით

იყვნენ. მაინც კიდევ იმოდენათ გამეობდნენ. რომ ვალენტინა
სანდისსან გაჭყეობდა უმარწვილის გამზრდელის სხსლამდინ.

ამითი ერთობდა. რომ კარგი ჭყრის გამოთ დოსტურს ობენს
ნება შეეცა ლუისსათვის კარში გასვლისა. ღ ისიც უოველ დღეს
ატარებდა ოტუილში ერთს მშენიერს დღეს. ლუისა ღ მაქსიმი
ერთათ წაჰიდნენ ოტუილში, ატიომ რომ ის დღე იყო დაბადებისა
პატარა მაქსიმისა: იმას შეუსრულდა სამი წელიწადი

— მგონია დღეს გაგაცნოთ ერთ ქალთანა, რომელთანაც წელიწადს
დღეს საფსუვლს გაჰმეობდნენ, უოსრა ლუისამ გზაზედა: — ძვიელ
საუცხოო ქალია ღ პატრიუს მცემელი ჩემიცა ღ ჩვენი შვილისაცა. მე
კიცი მხოლოთ იმისი გვარია, ამიტომ რომ არ მინდოდა შემეტყო-
ბინებინა ჩემი გარემოება ღ მეშინოდა გამამეკითხნა. ის უოველოვი-
მოდის ერთი ხნისა დედაპაციითა რომელიც ცხოვრობს იმისთანა
მგონია გუეჩნანტკათა.

— რა გვარია? ჭყითსა მაქსიმისა

— ვალენტინა დემასან.

უმარწვილმა კაცმა კინალამ დაიკვირა ჩანკვირებებისგან. ამას უნდ-
ოდა მოეგებინა რამე, რომ მშინგა დაბრუნებულყო პარკუშია, მა-
გრამ გვიან იყო ისინი კიდევ იდგნენ გამზრდელის კარ წინა.

როგორც უწინა კსთქვით, გამზრდელი იდგა მეორე ეტაჟში გა-
ნმარტოებულ ტერმისა.

ღუისას სისარული გადაექცა ნაღვლათა, რა დანისსა უმარწვილი
ფერმუთალი. განვლილს დამეს გამსდარყო კიდევ ავათა; მაგრამ
ჭყქიმი დაშლიდა, დარწმუნებით, რომ ამ ავანტურაობას ანათერნი
შიში არა აქვს. დედის გული ამისა სისარულით, მეტადრე როდესაც
უმარწვილი მივარდა დაუწყო კოცნა ღ სხვა და სხვა ნაზი სახელების
დარწმუნება

მაქსიმი შესტყეროდა იმით აღუჩნს სიყვარულითა ღ იქნება კიდევ
შურდა ბედნიერობა ლუისასი. ბედნიერება რომელიც არ შეეძლო თი-
თონაც გაეყო იმითთანა.

იმ ხანში ვილასაც დაჩანუნა კარები, მაქსიმი გაფითრდა, ღ მო-
გონდა ლუისას გზაში ნათქვამი სიტყვები,

გამზრდელი მივიდა კარის გასაღებათ, ღ უმარწვილიც ჩამოვიდა
დედის მუსხეზადამ.

— დედა, აი ის ქალი! წამოიძისა ემარწვილმა. ჰ დანეტა სელებზედ ასალ მოხუცს ქალისს.

მაქსიმმა კინაღამ უღალატა თავს, რა დანასა ვალენტინა. შესული მხარულათ ჰ კმაყოფილი. მოყენმა ამოიღო ჰ დააწყო სხვა ჰ სხვა სათამაშოები ჰ კონტეკტები რომელიც მოეტანა მონალტათ ემარწვილის დაბადების

ვალენტინა მე გაცრებული მაქსიმას ნახვითა, იმდენი შეიძლო და ძალა თავისი შეწყვეტა.

«აი რისთვის შემკვარდა ეს ემარწვილი» ფიქრობდა ვალენტინა «ეს ამისი შეილი ყოფილა!»

— თქვენი სიყვარულობა სწორეთ მაკირკებს, უთხრა ლუიზამ ჰ მიეგება ვალენტინას სწორეთ არ ვიცი, რითი გამოვსთქვა ჩემი მადლობა თქვენთან!

— ნება მოტეით. რომ მე ყოველთვის მიუვარდეს ეს ემარწვილი უბასუსა ვალენტინამა.

— ნება მიბოძეთ წარმოგიდგინოთ ჩემი დოსტური, კანაგრძელა ლუიზამ ჰ დაანახვა სელით მაქსიმზედ.

მაქსიმმა ჰ ვალენტინამ დაუტრეს თავი ერთმანეთს. თითქო თავის დღეში არ უნახვით ერთმანეთი.

მოყენმა მაშინვე შეიტყო. რომ ამანაც ისე გულ გრილათ აჩვენოს თავი როგორც ვალენტინამა.

«უნდა დონე მოგიგროგო» ფიქრობდა მაქსიმე «უნდა შევიბრალა საწული ლუიზა» მე უნდა მოვიხმარო ვაქცობა» ფიქრობდა ვალენტინაც თავისთვის «რა სატანჯული იქნებოდა ამ საწულისა თვის რომ იტოდეს რომ ამისი საიდომლო მე შეტეობილი მაქვს, ან იტოდეს რომ მიკვირავი ამისი მტერი.... მტერი ისეთი, რომელიც არაფერი იმორკვება წაერთმია მამა ამ ემარწვილიქათვის! მაგრამ მე მაშინ არა ვიტოდინა. დემეტრე დამიფაროს ესლა ამ უბედურობისა გან ჰ მაქსიმას ამათგან წართმეისაგან! ოს რა საშინელება იქნებოდა! არა მე არა გვრძნობ ჩემს თავს ამისთანა საქმის მომხდენლისსა»

რომ უფრო გარკათ დამალოს თავისი გაუბედულობა, ვალენტინამ დაუწყო ყუთებს გახსნა ჰ ამოღება სათამაშოებსა ჰ კონტეკტებსა რომელიც თითონ მოეტანა.

— გაუთხნილდით, უთხრა ლუიზამ დიმილით: — გაუთხნილდით არ

გააფრთხილებს ჩემი დოქტორი. ეს ძალიან ეტვიანია თავის წამლობაში, ზე უმის ნებოთ არა შეგვიბძლიან რა მოვიქმედოთ.

ვალენტინამ შესედა შეითხველის სხვით ჭეჭემს სრულიად და მშვიდებითა. «ეს ქალია ან უნდა მსუბუქი ჭკუისა იყოს ან ძრვილ ჯაფარტი» იფიქრა მასხიმმა ყმაწვილი ქალის ჩუმი კითხვის მასხუხა მასხიმში მისცა პატოლსანი.

— ბრძანდებოდეთ მოწყაფე, ცოტა მოაკლეთ თქვენი უშურველო — ბა დღევანდელ დღეს, ამიტომ რომ ყმაწვილი ცოტათ უქეიფოთ არის.

მოკლე ღამაჩაგს შემდეგ სტუმრებს უნდოდათ წახულიყვნენ. მაგრამ პატარა მასხიმმა დაწყო ტირილი, ამიტომ რომ ამას ძრვილ უყვარდა ეს ქალები, ამათს ყოველ გამოცხადებას მოჭქონდა ამისთვის სთამამოები, კანძუტები ჭ ალერსი.

— ჩემო სულა, უთხრა ლუისამ შვილსა, ჭ არ იყო შური შეუვინდა გულში რომ ამისმა შვილმა ესეთი სიუყარული გამოაჩინა უცხე ქალისა: — ეს კეთილი ქალები კიდევ მოვიდენ.

— მოკლეთ, მოკლეთ, ჩემო გელაზო, სვალვე მოკლეთ ანუ მე — ბუ ვალენტინა, ჭ იყვანა ხელში საგონელათ.

მაგრამ იმათ გასკლის შემდეგ დიდხანს ტირილდა ყმაწვილი.

მისცა რამდენიმე დარბება გამწრდელსა, ლუისა გამოემდმის შილსა ჭ დაჭირდა სვალ მოკალისა, ამიტომ რომ თუცა ყმაწვილის უქეიფობა იყო მტირე, მაგრამ ძრვილ დახანდელს ესა

შეორეს დღეს ჭეჩე იყო ნამანნი ჭ ბურუსიანი; ამის გამოთ მასხიმმა ნება არ მისცა ლუისას გაკეთ გასვლისა, რომ უფრო უარესი არ მოუვიდეს ამის ავანტურაობისა.

— თქვენ რა დავა გაქვთ ჩემ სატვივართანსა, მასხიმ? უთხრა ლუისამა ჭ შესედა ცრემლით ამსებული თავლებითა: — როდესაც ერსაი დონის ძიება არ ჩემი მოჩენისთვის, ჭ არ გინდათ მონისმართ, —

— ლუისა, თქვენ ავი სიტყვა მამეტით არ მომაგონათ მაგისაგან.

მასატეუთ... დამნძვე ვარ. მაგრამ როდესაც მე ესედავ ჩემ შვილსა, წაველი გულს მწრწინს — ის ფიქრი რომ ის არ სრქმევს თავის მამის სახელსა. მე მსუფს მოკვედე უწინ მანამ ის შვიტყობს, რომ მე უნდა ვწითლდებოდე იმის წინა. გამოგონეთ მასხიმო, მე ვგრძნობ რა ნაღველი მოკლის იმასა! უნდა ძალა ადგეს შვილსა სტენკო-

დებს თავის დედისა, ეს ნიშნავს იმის სიტყვასეულ უნდა იუბს საუკუნოდ დასჯილი. ქვეყანასგად არის ერთი დედაკაცი. რომლისაც კაცს უნდა ნახოს უზირქოთ, ეს დედაკაცი არსადიხის დედა!

მაქსიმე იჯდა, თავი ეჭირა სელითა და, არ უზანუხებდა და უურს უკვებდა ღრისასა ერთს წამს გაუელვა იმედმა, ლუისასა ეგონა შესრულა თავი.

მაგრამ, მაქსიმე, ერთბაშით წამოდგა აიღო შლახა, უნდოდა გასლიყო

— არა, სთქვა ამან ნაღვლით: — არას დროს, მამა ჩემის მკვლელის ქალი არ იქნება ჩემ ცოლათა.

იქ დღეს მაქსიმე მარტო წავიდა ოტუილში რა გამოვიდა რეინის გზის სტანციიდან, დასტურმა დაინახა მრავალი სალი გარბენილი იმ მსარეზედ, საითაც თითონ მიდიოდა, ამან მოუმატა ნაბიჯი

იმ მინუტში ჩამოჭკეს ზარი ოტუილის სამრკველოში. » უთუოთ ცეცხლი ეკიდება სადმე » იფიქირა მაქსიმე გულ შევიწროვებით. მართლა რამდენსამე გამოკრებაზედ, ამან დაინახა შავი კოძლი. » დიქტორ ჩემო! ეს პაყარი ქვერმასია! » წამოიძახა ამან უშინებოთ ჩემო შეილა! ჩემო შეილა! »

მაქსიმე გაიქცა რაც ღ ონეკი ქქონდა ეს მივიდა ქვერმასი იმ დროსა როდესაც პაყარინები მივიდნენ. ხალხი შევიწროვებულიყო პაყარის წინა. ცეცხლი ეკიდებოდა სათი-ოსა, და ქვემო ეტყუას წინა სახლისასა, ამ საშინელებას ნახვით მაქსიმე გონება დაჭკარვა.

— სომ არ იცით, ჭკითხმდა ესა შეწუსებით გარშემო მდგომთა: —

სომ არ იცით, ქვერმასი: მცხორებულნი გადაჩნენ თუ არა?

— თითქმის სულ გადაჩნენ; მაინც იმ სახლში მდგომნი სულ გადაჩნენ რომელიც ამას უკან სახლი არს.

— მამ ამ სახლში მდგომნი რომელიც აქ იდგნენ? ჭკითხა მაქსიმე და დაინახა გამოზრდილის ოთახი.

— მე ვნახე მანდ დამ ძოათრიეს დედაკაცი უკონოთ, სთქვა ერთმა იქ მდგომმა

— უმარწილი?

— სწორე მოგახსენათ, არ მინახამს.

— ის იწვა მეორე ოთახში, წაართვა სიტყვა დედაკაცმა: —
 ამ ნიშნით რომ მე ვიყავ დამსწრე განსაკვირველი გულადობისა....

მაქსიმამა აღარ უგდო ყური; ამან გაარღვია ხალხი, ჭ მივარდა
 კიბესა რომლისაც ნასევარი დამწვარიყო,

იმ წამში ერთი ნაწილი კედლისა ჩამოიქცა, ასე რომ ხალხს უნდა
 უგან დაეწია. მხოლოდ ზაყარნიები, როგორც ხალხათები ომში ასრუ-
 ლებდნენ თავიანთ ვალსა ერთმა კიდევ მიაღვა კიბე ნასევარბდის
 დამწვარს ხალხსა:

«დედა! დედა. ჭ უმაწვილი!» წამოიძახა ხალხმა.

მართლა ცუცხლსა ჭ კომლ შუა ფანჯარაში მეორე ეტაჟისა, გა-
 მოხნდებოდა, დედაკაცის ხსე სელში რაღასიც ჭკრითა.

— ჩემთან! აქეთ! დაუძახა მადამა სმამ ზაყარინისა, რომელიც
 გულდათ არბოდა კიბეზედა.

«დედა უვირის!» ფიქრობდა მაქსიმი» ნუ თუ ჩემ აგრძელვას
 ყური არ უგდო ჭ აქ არის?»

«ა! რახეგრეველია! თითონ დმეკთს მიუცია ეს ფიქრი, რომ
 მოახინროს ჩვენი შვილი? თუ ესეა, მე უთუგათ იმაზედ ჭვარს და-
 ვიწერ! ის ღირსი იქნება ჩემი ხსეკლისა»

ხალხში კიდევ შეისმა სმა სამინელებისა.

აღი ეკთბამათ გამოვარდა ფანჯარიდანა ჭ მოესვია კიბესა ასე, რომ
 ზაყარნი უნდა უგან გაქცეულიყო რომ იქვე ნანგრევებში არ დამა-
 რსულ იყო.

შეწუხების სმა, ფანჯარიდან მეორე ეტაჟისა იყო ზახუსათ ხალ-
 ხის სამინელი უვირისა.

მთელი ტრუბები მიუშვირეს იმ მსარეზედა, რომ შეიმავრონ
 ალი, ჭ მეორე კიბე მიაღვრს კიდევ კედელზედა.

მაქსიმამ მივარდა ამ კიბესა ჭ უშიძრათ ავიდა თავამდინ

ხალხი ვეჭ შეინძრა, ამსებული განკვირვებით, ჭ მწუხარებასა
 მოლოდინითა რამდენსამე წამს შემდეგ, მაქსიმი კიდევ გამოხნდა
 ალიში. ჭ მივარდა იმათკენ ვის გადაჩენასაც ჩქარობდა.

ამან მოიტაცა დედაკაცი უმარწვილით ჭ მაგრს მიგრს გულზედ
 ერთი ხელითა მეორე ხელით კიბე ეჭინა მაგრს ჭ ჩამოდიოდა.

მთელმა ხალხმა გამოიარა სამინელი გრძნობა იმ წამშია, ამიტომ

რომ თუმცა ტრუბები მუშაობდნენ, ალი არა დგებოდა და ესევე იმით მივიჩნე ნუგუშ კიბესა. იყო მინუტი, როდესაც მოქმედანი ამ საშინელებისა დაიძვინენ კომლითა და ისმოდნენ საშინელი ჭექვა, რომელიც ატყობინებდა ხასლის დანგრევასა.

კანკალმა გაუარა ტანში მთელს ხალხსა.

ძლივს შეისმა უკანასკნელი ხმა — ხმა ხისარულსა, რომელიცა გამოვარდა ამ საშინელების მჭკრეტელნიც გულისადა.

— გადაჩნენ! გადაჩნენ!

მაქსიმი ჩამოვიდა ძირს თავის ძვირფასების ჭკრითა.

და დროულად მოასწრო. თუ რომდენსამე მინუტსა გაეკლერ მაქსიმი დაიღუპებოდა, დანგრეული ხასლის ჭექვა.

როდესაც დასრულა ეს გულადობა. მაქსიმი იყო თითქმის დაფრეული და თითქმის არა ესმოდანოდა თუ იმას გარე შემოცნას მოქმედობდნენ.

ინა მოქმედობდა თვალ დასუჭულივითა როდესაც დასრულა ეს, ამან დაუწყო უგონოთ ტყეკა თავის გადაჩრეინილებსა:

რა მოვიდა გონებასევე, ამან იტნო შვილი მივარდა აიუვანს ხელში და დაუწყო კოცნა; მერე შეუბრუნდა ასალ გასდა დედაკაცსა, რომლისაც უმარწვილი იყო მოვალე თავის გადაჩრეინითა.

— ვაღენტინა!... წამოიძახა მაქსიმი.

მართლაც ეს იყო ვაღენტინა და არა ლუიზა როგორც ამან ეგონა უმარწვილი ქალი დაეცა უგონოთ; მაგრამ იმისი გულწასვლა იყო საშინელების გრძნობისა რომელიც ამან გამოიარა.

მაქსიმი, მოჩვენის შველით, რომელიც საშინელი შეშინებული იყო დაუწევს რაც ღონისძიება იყო მობრუნება გულად ქალსა. ძლივს გონებასევე მოვიდა მაგრამ ეტყობოდა ძვირად სწუნდა ასე რომ ჭექიმმა დაინახა საჭიროთ როგორც იყოს მოამოცნოს იმ ალაგსა, რომელიც მოგონებდა იმის საშინელებასა: დინჯათ მოსვენება მალე უშველა ამასა.

დიდი მსურველი გრძნობით მაქსიმი უნდოდა მადლობას მადლობასევე დაეძახსანა. ვაღენტინა ჩაჯდა კარტაში და წავიდა მარტოში.

მაქსიმი დარჩა ოტუილში მანამ უშოკნიდა უმარწვილს მოსათავსებელს ალაგსა

მეორეს დღეს მაქსიმი წავიდა ვაღენტინასთან, რომ კიდევ გამო-

ოსთქვას თავისი მადლობა. ვალენტინა იყო თქვენი მისივე მადლობით გუშინდელს მიმის გამოკლეთა, მაგრამ არასდროს ამისი სხსე არა უოთილა ესრე მშვენიერი რეგორც ესლა, რადესაც ზედა სხანდა ბედნიერობა, ჭ ნადველი.

— მე დარწმუნებული ვიყავი, რომ დღეს თქვენ მოსვიდოდით, უთხრა ვალენტინამ მორჩილობის დიმილით ჭ გაუშვირა სელი.

— ვალენტინა, წაიბუტბუტა მაქსიმმა: — მე მოკალე ვარ თქვენი ჩემი შეილის გადაჩენისა.

— შეიძლება; მაგრამ ჩვენ რჩივენი თქვენი მოკალე ვართ ჩვენის გადაჩენისათვის. ჩემი მოქმედებისა განაკვირველი არ არისრა. რადესაც მე გამოვინდი ზეარშია ჭ ვნასე გამზრდელი უმარწვილთა, მამინ აღარავის აღარ გაუგონე ჭ კიდევ სელი მიკვარ ჩემს კეთილს მოყუნსა, რომელსაც უნდოდა დავეჭირე ჭ არ გავეშვი, მე მივარდი ვიბესა ჭ შევედი ოთახში, სდაც იმყოფებოდა აკვანი. მე მოვიტაცე უმარწვილი, რომელსაც ვძინა შეუშეული მილითა, ჭ არა იცოდარა თუ რა შიში მოქლის. თქვენ იცით დაბოლავება იმ სმინელებისა რომელიც თქვენის მოწყვალეებით კეთილათ დაბოლავდა.

— სწორე მოკვასხერათ, არ ვიცი რეგორც გამოვსთქვა ჩემი მადლობა თქვენთან მიბრძნეთ რამე რომ ავსრულა, რომ დაგიმტკიცეთ ჩემი მადლობა.

— ვარგი, ეგრე აუოხ, სთქვა ვალენტინამ ჭ დიმილი დაკარგა: — მე მოვიტხოვ თქვენგან დამტკიცებასა....

— ბრძანეთ! ბრძანეთ!

— გამიგონეთ მამა! მე ვაკვადრბით მისცეთ მამა თქვენს შეილსა ჭ მოუბრუნეთ ბედნიერება ჭ ზატრივი იმის დედასა, რომელიც დიარსია. მაქსიმმა დამარცხებული ამისთანა მადლი გულისთა, დაიღო თავი ჭ უთხრა.

— თქვენი სურვილი იქნება აღსრულებული

ხქედა! ეს სანქაროთ წავიდა ზიარ ჭ ზიარ ლუიზას თანა.

ამან უამბო გუშინდელი სმინელი მოქმედება ჭ კეთილი დაბოლავება.

რე მოისმინა ეს ანბავი, ლუიზა შეიქმნა დაღონებული: ეჭვიანობამ მოუწამლა ამან გული, ეჭვიანობამ, იმ უცხრა ქალთანა, რომელსაც შეჩრა ბედნიერობა ამის შეილის გადაჩენისა.

მაქსიმმა ვერ შეიტყო გულის მტრობის შესვლა ამ უსამართლო დედისა.

—საშინლათ გიტანჯობოდი; ლუიზა, დასაბოლოო მაქსიმმა: —**ბოდ.**
ქნაც გიფიქრობდი რა ჩვენ უნდა დაგვარგოთ შვილი.

ყმაწვილი დედაცაბა შეკრთა იმედისაგან: ეტუობოდა პირველი
იყო მამის დაჩეპება შვილისა, როდისაც იმანა სთქვა «ჩვენი შვილი»

—ლუიზა ბოძობ, მე მოკვდი თქვენის ხელის სათხროველათა,
განაგრძელა მაქსიმმა ამაყის სმითა, მაგრამ ხმა აუცხსცხსდა **ბოდვს-**
აც ასხენა ბოძობის სახელი.

—ძლივს! მხოლოთ ეს იყო ლუიზას გულიდამ გამოგანდნილი
სიტყვა ამ მოულოდნელი თხროვის პასუხათა.

—ეს იყო მომატებული დასუსტებული ჯ ვერ აიტანა ეს სინა-
ხარული, ჯ დაცვა უგონოთ მაქსიმის ქვავსკედა.

მოასლოცდა შემოდგომა.

უბრალოთ საწყალი ლუიზა თხროდა კულის კედლებით, ჯან მთ ვ-
ლობასა ჯ სიტუცხესა, იმანათვის, რომ უფრო მთლათ ჯ დიდ
ხანსა სტუბობდეს იმ ბედნიერებითა. რომელსაც აქვნი ხანი ელოდა.

ის გადაიცვალა უკანასკნელს დღეებში აკტობეჭში.

მაქსიმი სწორე გულითა სწუნდა ამის სიკვდილისა, თუმცა დიდი
ხანი იტოდა რომ ეს აუცილებელი იყო. თუმცა ეს აღარა გრძნობდა
ამის ღრმა სიყვარულსა. მაგრამ ბოლომდინა ჰქონდა ამისი პატ-
ივის ცემა რომელსაც ის ღატხი იყო.

ამისი სიყვარული ეკუთნოდა სხვასა, ჯ ეს სხვაც მალე ნახა ამანა.
ერთ დღესაც შეკვდა გამხრდელის სახლშია, ეს განეჭდა განგვრვე-
ბისაგან ჯ ბედნიერებისაგანა, რა დაანსა თავის ვაჟი ვალენტინის
მესლებსედ მჯდარი.

—ვალენტინა! რქვენ აქა ზართ! წამოიძახა მაქსიმმა ხმის განკვლითა.

—ყოველ დღეს მოკვდივარ, რომ ყმაწვილმა არ შეიტყოს დედის
მოკვება.

—რასან ეგრე ვალენტინა, უთხრა მაქსიმმა მოწიწებითა; —ბრბა-
ნდებოდეთ მთლათ გეთილი ხული; ისე მოასდინეთ რომ ყმაწვილ-
მა თავის დღეში არ შეიტყოს დედის მოკვება.

პასუხას მაგვირათ, ვალენტინამ. აილო თავი ჯ თავის დიდრონი
ღურჯო თვალეში შეხედა მაქსიმისა ჯ მისცა ხელი.

შეძგომად დიდის სამღვთო შრომისა
რის მოსწონებით ბაღს შინა ვლიდა
განს გესწოდენ ერთი ერთგული
ღ გრძობალობდენ შენ მიერ სსნილნი
მამინ ტანბანა მტკრმან გესრლას
მან განმხრახსწმან შენის სიკვდილის.
შუროთ ზღსავსემ კეთილსაზება
მუსთაღმან ღუთის ღ კაცობრიობის
განგებამ თვის სასწაულითა
ერთის მათგანის მარჯუწმან კელათ
რამეღნი ისსენ კირთებისაგან*
დაგიცვა მისის საკვირველებით.

მაგრამ კელწითუკ! ის ტრცხლი ტუკია
რამეღნი დმერთმან შენ აგატთანა
მონუდა გუღს შენთა რესთა ქართუწლთა
შენთა ქწმქუკდამთ უკველთა სჯუღთა
ამისთვის ტრმელი იკვირამიდა
იდურების ძმწლთა ტამართაშინა
მუნღამოდრკითა კელადმუერობითა
მადღობის ღრცთ მაცობერის წინა
რამეღ დაგიცვა უზენაესმან
ცხებულა თხი ღ საუწაუელი
მეფე უბრე სცესა მადლი
ნუგეში ერთა შეურყეველი? —
* კირთება არს მხანურება მოუსწმნებელი
ღ ბეგარ დაუცვადებელი. —

უძღვნი დროებს

ღმერთო ძლიერო მიუწითამელო
შეკვნიწინაგო შენდა ქართუწლნი მსხუწწბლსა
რომ მეფე ჩუწნი მტერთა მძლეველი
შენ განაწინე დიდს განსაცთელსა
შენ ფერთათა ქუწუე შენ დაითარე
შენდა აღვიპყრობთ ყოველნი კელსა
ფსალმუნთა სმითა სამწესო მგვგვინვარე
დავღვრით მღუღარეს მადლობის ცრემლსა
ვინ განიზრასა კელის შესება
თუ არ უცნობობ ჭკუით შემლიღმა
თავი ვინაც ვსძელს წაღათ ექება
ზრუნვა რომ რა ვწქნათ დაობლებულმა
დღეს სინარულით ერთგული ერი
მეფევე მუწობელო ღმერთს შევღაღადებთ
რომ დღეგრძელობა კვლავ უამიერი
მოგტეს სამოდ მას ვინეცარებთ
მხავალ დროებით მკმუნვარე ქართუწლთ
ძალი ღ ღონე შენგან მივიღეთ
უნჯულოთაგან ბნელში შემწედეულთ
ნათელი წაა ჩუწნიც დაგინახეთ
შენ განგემოწე ტანჯვა ღ მტერი
დაწაგრულთ მიეც თავისუფლება
წად არ დაგთარავს მადლი ციერი
შენგან აღწუვავდა საწმუნოება
ძწწლით დიდს მეფეს შორით შეგკადრებ
მოდლოცვას მდაბ ჯად მტირე ქართუწლსა
დაცემულისგან წათ განიკვირებ
შენგან მოელის აღდგენას ყველა

სეკლის გამოთქმა

სეკლისა ნისლი ძედუმა გარე,
ფიქრებსა მოძვერის გულისა მწველად
ღ უნუგჳმით ყოველგნით მწუნსარე.
წაღაც უგრძნობლად გაკდივარ კვლად!
თითქოს ჯადოსნურ უცნაურძალი,
სინუძე არის ღ მდუძარება;
თითქოს ბუნება, დღით დამომკრალი,
ღამით თვის გამჩენს ესაუბრება.

ციღამაც მთვარე გაბწწინკებულღ
მძინარს სძელეთსა სხივებს უხვათ ფენს;
ღამის ძღვრალი მსოფლოდ ბუღბუღღ
ჩვეულებრივად უსტკენს ღ უსტკენს!...

სსკა და სსკა ცუცსლით, სსკა ღ სსკა ფერად
გაბწწინკებულღ მოსჩანს ვაგსალი;
ღ ამ სეკლიან გულის ძამკრად,
ამოდ მუწივან გაჭქეს წერიაღღ.

წონ სელფენებით მიწა ნათღღება,
ცაზედ ვარსკლავანი ძამინ კრთებინს;
თითქოს ბუნება და სელფენება
კრთი ერთ ძანეთს კჯიბრებინს.

ვერცა სეტიერს ღ ვერც ქვენიერს
ჩემი დასძულღ გუღღ ვერ უგრძნობს
უიძედლობით, უნუგჳმით სძგერს,
ღ მწუნსარებას ცრემლად ვერ აღნობს
წამ მოძიწამლა უძაწვიღღ გრძნობა?
წათ უიძედლოთ სძგერს ჩემი გუღღ?
ნუ თუ დრეებამ სელასღად შობა
ამ დაძვეარ გუღღღ კვლავ სიყვარულღღ!
გაი წამ ვერა არს დიდისანი

გულს ვერ მისუტყვებს ტრფობისა ალი
 მის შემდეგ რაღა პირველად გტანი,
 რამ ეს სოფელი არის მუთათალი,

მაშინ შევიტყუ შე შეგობრობა,
 გტან სიუარული კარგათ რა არი:
 პირელი არის თუძმე სუმრობა
 და მეორევი მსოფლად სინძარი!

ღ წყეულმც იუან ისჯლე, შის ჟამი
 რადესაც გიტან ესე სოფელი,
 მის შემდეგ ამ გულს არაქვს სიამე
 ღ დავალ ყოველგნით მიუნდობელი.

ღ ამ ნაიწად ტვიწთული გული
 ტივისა გონებას დას ეუბნება
 იუან წყეული, რათ მოგცა გრძნობა
 თუ შიდ სასავდა ტანჯვას ბუნება.

გნ. ნინო ორბელიანისა.

წინა სიტყვაობა

• ვინ გადაჩენილა ისეთი კაცი, რომლის გული წასდენილი არ იყოს უოკელთვის ჩვენ უნურ რეგენ მისამსახურეთაგან, გოგობებისაგან და მოსაწყობისაგან? ვინ იქნება ისეთი ადამიანი, რომელიც უტყუარის იმით უწმინდურობას, სიზარმაცეს და მომეტეული ნაწილი იმათ სიბრძნევებს და სისხლი არ უსდება? რატ უნდა კარგათ მოეჭრათ, ანგელაზივით იყოთ იმათთან, მაინც ისე გავაჯავრებთ და მოთმინებოჯგან გამოგვიყვანთ, რომ არ იცით რა უფოთ თქვენ თავსა. ჩვენი მოსამსახურე — პირველი ჩვენი ბატონია რომელსა ვერც გზით ვერ დააწმუნებთ, რომ ის მოსამსახურეა და ბატონის ხელქვეითი და ამისათვის არ შეუძლიან, სასლში თავის თავათ იბატონდნ. აი ესლა მგონი საყვარელი მკითხველი მკითხავს, ეს ასე რათ არის, რატომ სულ რიგთანად, ხდობით და მშვიდობიანათ არ არისო? ამასუდ ჩვენ უხსენებთ: რომ ბრძეული მოსამსახურეს ვნე ზირ და ზირ დამოკიდებულია იმათ უზღველობასუდ; ამას არ დაიჯერებთ განა? ამისათვის რომ თითოთ გამოცდილება სხვათნოვ ამტკიცებს: რამდენიც მოსამსახურე განათლებულია, იმდენი უფრო ცუდათ იქცევა; რომელიც თავად იმდენის სასლებმა უოფილას, სრულებით წამსდაჩა და გოგო, რომელსაც უმსახურნია თავის ქალბატონისათვის თავის დასურვასუდ კარებუდაც არ გაიტარება: ისინი წასდენილნი არიან და საქმეში გამოედეკარნი, იმათ თუმიცა მოსამსახურეების განათლება მიუღიათ და გარედგან თავი გაუსუფთავებიათ, მაგრამ რამდენი გარეწილობა აქვთ შვა გულში! კიდევ დიდხანს ვიქნებით ავ ბატონების წვალებში, და ჩვენ ვეწვალებით. ჩვენ სასიამოვნო დღეებში უიმედოთ იქნამდისინ, სინამ ისეთ ღონისძიებას არ მოვიგონებთ, რომელმაც მოსამსახურეს სამი ვნე არ აწველას: თანხრობა, პატრონობა და უფოთობა. ფაც უნდა ჭკვიანი ბძანდებოდეთ და ამასუდ იტყვროთ, მაინც ის წარმოგიდებათ, რომ მოსამსახურის წასდენა რე მიხეწინაგან არის დამოკიდებული: პირველი დაუხველობა და მეორე განუძნეველობა და მებატონისაგან ისეთი ქტევა, რომელიც

ნე
სძ

არ სწავლის მოსამსახურებს, თუ როგორ მოექცეს თავის ბატონსა, აი, ხედავთ, როგორა სწერს მოსამსახურებსედე ერთი გამოჩენილი მებატონე; ღ ეს მართალია, თუ იმაზედ არ განვიცხვავთ, იმის აზრით გარეუნილ განათლებას არა აქვს გარჩევა ჭეშმარიტ განათლებასედე. ესეა მე გეითხამთ: როგორი შესწრებელი იქნება ღ ხაუბედურთა, რომელიც წარმოსდგება უგუნურებისაგან, საზმაცობისაგან ღ სიბრყვიისაგან იმ მოსამსახურისა, რომელსაც კანდობთ ჩვენ სისაჩუქლსა, ჩვენ ბედნიერებასა ღ მომავალსა? გამდლები რომელნიც არიან პირველნი ჩვენი შვილების გამზადლნი, გოგობსედე უგეტესნი არ არიან. მანც უგეტესნი არ უნდა იყვნენ. ამისათვის რომ იხინიც იმაე უხდელი ღ ბრიყე გვარიდგან წარმოსდგებიან. რამდენ შესწრებელ ამბებსა ღ ჩივილს გაიგობებთ ამ დროში პატარა ყმაწვილებსედე მაგრამ ვინ მოხთელის უთვალავ მომავალ უბედურებას?.. ჩვენი პატრიტყმელები, თუძცა ძეგლები, მაგრამ მანც კეთილნი გამდლები მოგვიტყებენ ამ მართალ სიტყვებსედე. ჩვენ სხლად საზოგადოთ ვლამარობთ, განვიცხვავთ ეს არა, ძმურის დარიგებით იმათ ძვირფასს სამსახურსედე. დმერთმა ქსახ, რომ ამ წიგნმა, რომელიც არის დაწერილი ძველის გამოცდილის დედაპცინისაგან, იზრუნოს ბეკრი იმისთანა მკითხველი ქალი, რომელთათვისაც დაწერილია ჩვენ იმ გამდლებისა არ გეპინიან, რომელთაც იცინა ვითხვა ღ გაჭება, რაცა სწერია წიგნში; ამისათვის უნდა დავრწმუნავთ, რომ უოველ დედას, თავის მკილების სადღეგრძელთა, უზრუნია თავისუფალი დრო ღ უსწავლების ცოტაც არის ვითხვა თავის გამდლისათვის ღ განათლება ამ რიგათ ესეა ყველგან ისწებება სახალსა სასწავლებლები ღ მოვას ის დროც, რომ ქალს, რომელსაც გამდლათ უნდა დადგმა, თავის ყუთში ხვა ნიუტებთან შეკრული წიგნები ეწეოს ღ თავისუფალ დროს ვითხულობდეს, ღ სწავლობდეს, თუ როგორც აღასრულოს თავისი ვალდებულება.

რამდენჯერ უთხრუნიათ ჩემთვის იმ კაცთა. ანუ დედაპცინა რომელითაც მთელი სახლობის რჩენა არ შეეძლოთ, რომ ჩემი უფროსი ქალს თქვენ ჩანრობებთან გამდლათ როგორმე დაყენეთო.

ჩვეულებრივ იმ ქალსედე მამინვე ქებას მეტყვიან, რომ ვაი ხნისათვის, ღ უოველთვის პატარა თავის ძმებსა ღ დებს უფლიდრო ღ

ამისთვის პატარა ბავშვებთან დაჩქეულებით. მაგრამ დედ მამის ხსენებით ვეღარ დარჩებოდა. დრო არის, რომ ახლა თავის შრომით ვერც სჭამოს და სხვასთან იწაფლოს რამეო. როგორ არ უნდა რუსულეთთ ამ გუარსი თხროვნა, თუ ვი იცი რომ იმის დედმამის პატრონისნი და შრომის მოყვარენი არიან, და ღარიბები მაგრამ პირველი ესა, რომ ყოველთაზე გერ იბოგნი იმ გუარსსა რამდენთადაც იმ უმარჯული გამდელი ღიაყენა, და თითონა კაი ხალხი იყოს, და მეორე ესა, რომ ძალიან ძნელია განსაზღვრათ იმ ქალის დაყენება, რომელსაც არაფერი არ უწაფელია ეს მკრთობის სწავლა, როგორ მოუაროს და დასარდოს უმარჯულები.

გამდლის ადგილი ყოველთვის ადგილი ჰგონიათ, და ამისათვის ის ქალები ეძებენ იმ ადგილს, რომელთაც ხსენებით რჩენა არ შეუძლიანთ. თავის ხსენებით. რომ სტრუქტურად იქ დაჩქეულებს თავის პატარა დების ტანთ ჩაცმა და გახდისა, ამით ჰმეკვასა და ვეღვან ხელით ტანებისა, ვერა, რომელსაც იმის დედა წავიდოდა. ხალხი სამუშაოთა, მაშინ უფროს ქალს ჩაბარებულა ხსენებს. რომ ყურნი ეგდო, — მისთანადე ისიც პატარა უმარჯულების გდებისა და ეჩქეოდ აქედან იმის დედ მამის ახე ჰგონიათ, რომ იმათ ქალისათვის გამადლის სამსახური ყოველ დღე უფროს სამსახურსად ადგილი იქნება ამისად, რასაკრულია ისინი ძალიან ცუდებისა. პირველი ესა რომ იმათ უბრალო ცხოვრებას და ხსენათ ძალიან გარეგან აქვს იმ ცხოვრებასთან და ხსენათთან იმ რაობისა, სადაც უნდა თავის ძალი საყენის, მეორე ესა, რომ ჰგვიანური უმარჯულების მოკლა უფრო ათასწილათ ძნელი არ უნდა იყოს, სხვა სამსახურსადე ამ გუარსით კითხვებმა და თუქრებმა და მარჯულებს რამდენიმე დაჩქეულებანი რომ შეითვისონ იმ ქალებმა, რომელნიც ეძებენ გამდელი ადგილსა და როგორც დიდისნის გარეგანი გარდაცვალებით, იმედი მაქვს რომ ამ წიგნის დიდი ხსენებულა ხელთ მძღვანელობა მისცეს როგორც პატრონებს. ისიც გამდლებსა რომელითაც შეუძლიანთ ბერნი უსამარჯობის მომარტობის, თუ ვი ორივე მხარე ჩემ დარბილებს გარდათ გაიგონებენ.

გამდლის მოკალეობა ათასია, და კაი ბევრი სხე უნდა სჭირდეს, რომ ეს მოკალეობისი ახსნულს. ნუ გგონიათ რომ უმარჯულის ხელით ტანება, ხსენა თუ არა აუღვამს შექცევა რომლისაც იმის არა ხდინამს, და იმისთან ყოფნა, რომლისაც ხდინამს, ძნელი იყოს.

ბავშვის ჩაცმა ღ კანდა კი იმაზედ ძნელია, მაგრამ ისიც მშინ არ-
ის ძნელი თუ შოუჩვეულია ბავშვან ვინმე ღ შეჩვეულთან კი უფრო,
ადვილიც არის. ღ ამ მოვალეობას ძალიან ადვილათ უტყეერთ: მაგრამ
რომ იტოვდეთ რამდენი კაი ზნე უნდა, მოთმინება ღ შეჩვევა. ღ
ესეც კიდევ არ არის გამდლისათვის საკმაო: ამაზედ უფრო ბევრი
ანგარიში უნდა.

გინდა კამდლათ, კანდე, კ. ი. იგინრო შენს თავზედ სამუდამო
ზრუნვა იმ არსებაზედ, რომელსაც ესლა არ შეუძლიან თავისთვის-
თვს იზრუნოს, ღ რომელსაც დიდისინის ჭკვიანური ხელმძღვანელო-
ბა უნდა, იმაზედაც დათვიქრდი. რომ ერთხელ ეგ არსება, როდისაც
გაიზდება ღ ღონე მიეტყმა. თავის ყოფაქცევაზედ თითონვე უნდა
მსხუნი გასტყს. კარგი იქნე ბა იმის ყოფაქცევა თუ ცუდი, ეგ იმაზედ
ჭკიდა, როგორ მობმარებს თავის ჭკუასა, ეს ჭკუის მოხმარებაც
იმის აღმზღველებზედ. ჭკიდა, უმთავრესნი რომელნიც არიან — დე-
და ღ მძისგან გამორჩეული მშველელი გამდელი.

ყმაწული სიმრთელიანათ ღ კარგაა მშინ არის, როდესაც იმა-
კარგათა ზრდისან, — სხეული ღ ყინიანია მშინ, როდესაც იმის აღ-
ზრდაზედ არა ზრუნვენ ღ კარგათ არ უვლიან მამასადამე შენ, გა-
მდელი, ვისრულობ ბავშვის მშვიდობიერობას, რომელსაც შენ გაბარ-
ბენ; ღ თუ შენ არ იცი, ამ მშვიდობიანობისთვის რა არის საჭირო,
ან თუ შენ ზარმაცი ხარ, გულმაგიწარი, უთაური: მშინ იქნები მი-
სეზი როგორც დედ მამის შეწესებისა, ისეც ყმაწვილისა, რომელიც
ბედნიერებისათვის არის შექმნილი ღ სხეულის განსაზღვნიერებულათ.

უძღურება ღ სისუსტე, რომელიც ბავშვს სიყმაწვილითვე დამარ-
ება, ამით არა თავდება, სშირათ მთელ თავის სიცოცხლეში გრმნ-
ობს რადაც წუხილსა, ღ ეს წუხილი ამიტომ არის შესაწესადი. რომ
იმისგან მარტო კაცის სხეული კი არ ეწვალება. არამედ იმის სუ-
ლიცა.

ყინიანი ბავშვი. (ღ ბავში ყინიანი მშინ არის, როდესაც იმას ცუ-
დათ უვლიან), რომ გაიზდება უჯათი განთება, ღ ეს უჯათობა თა-
ვის დროზედ ხასტიკათ ღ სიფიცხათ გადაუქცევა. ცუდათ აღზდილი
ბავშვი არას დროს სიმრთელიანი არ არის; ღ თუ სიყმაწვილითვე
ბავშვს სიმრთელი მომღილი აქვს, მერმე ძნელათ მოჩება.

მამასადამე, თუ ამდენი საქმე დამოკიდებულია ყმაწვილი კარგათ

მოკლასზედ ღ ადსრდასზედ, ემაწვილმა ქაღმა, სინამ გამდლათ გან-
დებს, უნდა კარგათ შეიტყოს იაკის მოკალეობა ღ გამოსცადოს
თავისი თავი, შეუძლიან ჰატოხნადი და სვინილის ხასრულოს თუ
არა

მაშ კარგი! გინდა გამდლათ გარდე: შენი გული გრძნობს ემაწვლ-
ების სიყვარულებს? მაგრამ სრულებით არ ეწვალეები იმაზედ, რომ
ისინი შეიყვარო იხინი შენ თითონვე შეგაყვარებენ თავსა, ღ შენ
ემაწვლებთან ყოფნა სიამოვნათ გებეჭნება, — მოუნდომლათ დადგები
რომ იმათ საამაობას უტყვირო. — შენ მოწადინებით დაუგდე ეურს
იმათ ტიეტისა. ამ გვარი ემაწვლებთან მიზიდვა, ბუნებიდგან ზღ-
ვეთ მომეტებულ ნაწილ ქაღებსა; ღ თუ ეს ზნე არა გჭირს სჯობს
გამდლობა სულ არ ასხენო ღ თუ ემაწვლებთან მიზიდვა გაქვს-
გაბედვით განდი გამდლათა მაგრამ მარტო მაგ მიზიდვასზედ ნუ
გაქნება იმედი; ეგ საჭიროა, მაგრამ გამდლის მოკალეობისათვის
გი სავძა არ არის. კარგათ დათვიქრდი ღ გამოსცადე შენი თავი:
შეგიძლიან მომეტებული უფრო ემაწვლებზედ იზრუნო, რომელიც
გაბარია, შენს საკუთარს მშვიდობიანობასზედ, — შეგიძლიან სიამოვნე-
ბას თავი დაანებო ღ რაც ტუდი ჩვეულება გჭირს სულ მოიძალო;
ხომ ყოველთვის მომთმენი ღ თავ მდაბალი ხარ. შეგიძლიან, რომ
შენ ყოფაქცევას ყური უგდო ღ რაც სიმნელე ღ სანდურია თავიდ-
გან მოიძალო? ღ თუ მაგარი გული არა გაქვს, არ შეგიძლიან სა-
სრულო რაც გითხარი ღ შენს თავზედ იმედი არა გაქვს, სჯობს
სხვა ადგილი მოხმებნო; თორემ მკნებულობას ღ სიბოროტეს იზ-
ამ იქ სადაც გინდოდა მოგესდინა სატკებლობა ღ მშვიდობიანობა
ბავშვების ოთახები უნდა ისეთი ადგილები იყვნენ, სადაც კია ხას-
იათები ისწავლოს კაცმა; მაშასადამე ამ ხასიათების მასწავლებელი
გამდელია; მაგრამ განსაკუთრებ: რაც კაცმა თითონ არ იცის, ის სასწ-
ავლებლათ არ უნდა იკისროს.

უნდა გი ვგონებ, რომ შენ ეს კარგათ იფიქრე ღ იმედი გაქვს-
რომ შენს საქმეს კარგათ ახსრულებ ღ ამიტომ გაბედე, რომ გამდ-
ლათ იყო

თუ იმ ხასლში, სადაც შენ შესკვდი, სხვა დედაკაცია ძიას ანუ შენ,
ზე უფროსი, გამოცდილი გამდელი, რომელიც დაგიწევს დარბე-
ბას, მაშინ ზისკვლი შენი ჰატოხნება იქება, რომ უველს დაუჯერო

და გაუგონო ამისგან ძალიან საჩველებოა გეჟნება, თუ გულს მოდგინეთ დაუგლიო უუჩსა წასაც ის აკეთებს წასაკვირველია დაწყებებს ოთახს გვასა და გასუფთავებას, ლოკინის შლასა, და მიიტანს ოთახში შემწვლის ოთახში სამსარეულოდგან წაც საჭირო იქნება კერვასა და შემწვლებთან სეინობასა მარტო ანუ ერთათ სხვა დღე-აკაცთან თუ შენ უფრო იმაზედ, ე. ი. უფროს გამდგულზედ ბუკრი საქმე გეჟნება, მაგრამ სანაცლოთ ამისა, ბუკრი ფიქრი არ მოგინდება, ამისათვის რომ შემწვლის სიმრთელეზედ და კარგათ ყოფნაზედ უფროსი გამდელი უბებს პატრონს ზახუსსა, შენ კი გეჟნება ისეთი შეძობვა, რომ შენი ზეპე, ყოფა ქცევა და სხვათი გაიწორო და ამადეთ უფრო და უფრო იწვლი შემწვლების მოკლასა და წაცუნდა შესრულა მე კვდება, რომ სულ ერთიანათ ესლავ ზეისნა, ოჯახის ბუკრი წაირია. იქნება ისეთ სახლში შესვიდე, სადაც ერთი ბუკრის მეტი არ არის; და იქნება ისეთ ალაგს მოხვედ, სადაც უნდა არ ანუ სამს ბუკრის უერთა უგდო, რომელიც ერთი სხვისანი არ არიან. იქნება ისეთ მდიდარ ოჯახში შესვიდე, სადაც ყოველ საქმეში მომეხვედ გეჟნება, და იქნება ისეთ ღარიბ ოჯახში, სადაც თუთონ დედა გიშველის ბუკრის ბანობასა, ჩაცმასა, გასლასა და სადაც უფრო მომეტებულად ყოფა გეჟნება ან სრულებით ბუკრის შენ ჩატანაბრებ რომ მოუხრო თუ დედას სხვა საქმე აქვს. მაგრამ, რომელ ოჯახშიც უნდა შესვიდე, მანც შემწვლების აღზრდაზედ ერთი და იგივე შინობა უნდა გასზომდეს: იმათი სიმრთელე და სხვათი სულ ერთი და ერთი და იგივე კანონით იხსნებიან, თუნდ კეთილ შობილისანი იყვნენ და თუნდ უკანასკნელ მუშისანი; ამიტომ მინდა ბუკრი დაბეგება გითხრა, ეს სულ ერთია ვისიც შვილი უნდა იყოს. როდესაც ტანისამოსს ყიდულობდე, რომ იმით შეგეძლოს აქეთ იქით მიხუფა, გიჩხავ, წაც საჭიროა იმაზედ მეტი არ იყიდო. და ნუ იყიდი სხვის წასმე, თუნდ იათიც იყოს: თუთონ იათი ნიკოიც ძვირია, თუ კი კაცს ის არ უნდა. ფარხა კი შენი ჯიბის კვალად იყიდე და ნუ შესცდება იმაზედ, რომელიც ძალიან საუკეთესოა.

არაინ ისეთი სულეთი მოხსენებები, რომელიც კონტაობენ, კარგ ტანისამოსებით და ჭეონით, რომ ქალბატონები კვდობენით ხელსხაო; მაგრამ ძალიან სცდებაინ: კვი ტანისამოსები იმათ ბიძგულ სხვათებს ვერ დამალვენ და ისეთი სასაცილონი ხდებიან, როგორც

ყვავი ფარმაცინგის ფთებში. ყოველი ჭკვიანი კაცი მოუნდობლათ გაიცინებს თავ მარწონე ქალზედ. რომელიც კვირარობით ქალბატონებს ღ ისე დღეებით ვი დაგლეჯილის ჩუღქებით ღ გაქონილ ფართუვით დარბის. ვი ტანისამოსი მამინ მოუნდება კაცსა, როდესაც იმ კაცს იმოდენი შეძლება აქვს, რომ ჩააცვას ძოასლე, რომელსაც აცვია ვარკათ შეეკრილი სუფთა ჩითის კაბა, ღ მისდენით აქვს დავარცხნილი თავი, ანუ თეთრი ხელსახოცი ახვევია თავზედ: ერთის სიტყვით სუფთა ღ წმინდათ ჩაცმული, ისრე ავირებს კაცსა როგორც მდიდრის ქალი, ახრემუმის ღ ხვევრდის ტანისამოსით ღ დავარცხნილი უკანასკნელ მოღაზედ. ესლა ამას, გეტყვი, ჩემის აზრით რა უნდა იყიდო. თუ ერთათ არ შეგიძლიან ვიჯგა, ჯერ იყიდე რაც ძალიან საჭიროა ღ ჯამაკრს რომ მიიღებ ჰერმე რაც გავლია შეისრრლე ქვეშიდგან ჩასაცმულ ა ტანისამოსი ისრე საჭიროა, როგორათაც შეადგან ჩასაცმული უსუფთაო ტანი ღ ჭკუჭვიანი სარცვლი ცუდ სუნს აყენებს ღ ოთახში ჭკურსაც ახდენს, ღ წმინდა ჭკერი ვი სიმრთელისათვის საჭიროა, ბაკეკები რამდენსამე საათს რათათ არიან სოღმე ერთ ოთახში გამდლით ღ ძიძით ღ ერთი იმთვანი, თან ვი ორივენი წვანან ბავშვების ოთახში; მამასდამე თუ იმათ ტანი უწმინდურათა აქვთ, ბავშვების სიმრთელისათვის ძალიან მავნებელია.

მე არ შემიძლიან ესლავე გითხრა, რამდენი წყვილი უნდა გქონდეს სარცვლი. ეკ იმასედა არის დამოკიდებული, რომ როგორც სშირათ იქნება რცესა იმ ოჯახში, სადაც შენა ხარ; მაგრამ მანც იმდენი უნდა გქონდეს, რომ კუჩაში ორჯულ გამოიტალო. საკუთრივ საფხულში, როდესაც სარცვლი ღ ტანისამოსი ოფლის სულათა ვარსან, რომელიც შენ სშირათ გექნება, ამისათვის, რომ ხელით უნდა ბავშვი ატარო ღ სიტყვც რომ არ იყოს მანც ოფლი მოგვიკა. მერმე გინდა სამი ანუ ოთხი სელი ტანისამოსი (ანც კაბა) რამდენიმე ფართუვი მაგარის მოტელისა, ორი სამი იუბკა (ერთი თბილი) ღ ჩუღქები ძალიან საჭიროა: სამთარში მოტელის უნდა გეტყვას ღ საფხულში ბამბისა ანუ ტილონი ლურჯ ფერი, ღ რამდენიმე წყვილი თეთრები. როდესაც ვმარწილს სტუმრათ წაიყვან, რომ მამინ ჩაიცვა ვიდევ ძალიან საჭიროა, სშირათ ფეხების დაბანა ღ ჩუღქების გამოსცვლა, ამისათვის რომ იმასე უსამოვნესი არა არის რა როგორც ჩიჭვიანი, ოფლიანის ფეხების სუნი უნდა გქონდეს ერთი

წყვილი მაგარი ტყავის შალსაზმუკები რომლითაც ავადრძიანც შეგმ
 ძლახ იმით სიარული ღ ერთი წყვილი მსუბუქი ბაშმაკები ოთახში
 სატარებლათ, რომელითაც ჩუმათ უხმაურით შეგედლახ ოთახში სი.
 არული. კიდეც გინჩეკ; რომ იქნინო. თუ კი ფული გაქვს — თბალ
 მაუდის ჩუხტები. რომელიც ღამე შეკედლახ ჩაცმა, ამიტომ რომ
 სშირათ მოგინდება ღამე ადგომა ქვეშაგებიდგან ბავშვების საქმეზედ.
 ამასზედც უნდა კი გითხრა, რომ ძალში ბევრჯელ გამოგადუქებთ,
 იმედი კი მაქვს, რომ ისრე ღრმათ არ დაიძინო, რომ ჩქარა გამო-
 გედუმოს სოლმე. შენი მოკალოება უნდა ღამე ისრე ახრულა, რომ
 გოჯათაც დღით. რომელსაც დაწმუქნდებიან, რომ გამოსადეგი ხარ,
 თუთონვე ქალბატონი შენ კარგათ უოფნობასზედ იზრუნებს ღ თბ-
 ილ ძველ წამოხასხმელს გაჩუქებს რომელიც ძალიან ხაჭირაა იმ-
 ინათვის ვინც ზამთრის ღამეში სშირათ ქვეშაგებიდგან ადგება. ყე-
 ლზედ თეთრი სელსასოტი გუხვიოს. ეს უფრო უკეთესი იქნება, მინაშ
 სწორე გახამებული საყლლა ანუ მანძი, რომელიც ჩქარა ჭუჭუი-
 ანდებიან, იჭმუჭნებიან ღ უშნოთ ხდებიან; იმათ ეგრე ჩქარა ვერ
 გარეცხ ღ დაუთოებ, როგორც უბრალო სელცასოტისა. ბავშვი
 სშირათ სვეკენ თავის პატარა სელებს იმათ ვისეცხ. ვინც უყვართ
 თუმიც ამ გვარი ადურხი სასიამოვნო გამდლებინათვის, მაგრამ სში-
 რათ გვეხმის იმათი ღამნარკვი: » გაუშვი, ჩემ საყლლას დამიჭმუჭ-
 ნიო! » სან ბავშვი სშირათ ჭკიდეებსელს საყლლას ბოლახ ღ ზირთან
 მიაქვს, ღ შენ გაიგამდედი აღარ იქნები, თუ რომ შენ საყლლებზე-
 ედ ღ ტანისამოსებზედ იზრუნებ ღ ბავშვებზედ უფრო მოეტეებუ-
 ლათ იმათ ყუ ოს უკლებ ეს გერეგინა, რომ გამდელმა მონდომოს
 მოხთვაც ღ თაჟ მოწარება, ღ რაც თავის ოფლით ფული უშოკინა
 ისეთ ნივთებზედ დახარჯოს, რომელსაც ფაქისათ შოკლა უნდა ღ
 გაფრთხილება, ამისათვის ის იმ ნივთებზედ უფრო ბუქს იზრუნ-
 ვს სინამ ბავშვზედ, რომელსაც სელით ატარებს ერთსელ ვანსე ერ-
 თი გამდელა რომელსაც ეჭარა სელში ყმაწული, ღ თავზედ ესუჭა
 დ დი ხაგანგებო ჩაღის ფერა შლავა ამ დროს ქარი ამოვარდა ღ
 დასეულ ამ შლავა ჭმუჭნა ღ თავიდგან ხდა, ასე რომ გამდელ
 ისათვს მხელი ეო, რომ თავზედ დაქმავრებისა ბავშვზედ აღარ
 ფიქრობდა: ქარმა შლავა უკან მოატრიალა, ღ საწყალი ყმაწული
 რომელსაც თვალბია მტვერით ჭქანდა გამოტენილი, ყოველთაჟს

როდესაც პირს მალაგდა ქარისაგან, მამინვე საწვალთ თვალებით სედე-
 ბოდა გძელ შლანას ნამარებს. ბოლოს განდელმა დასვა ალაგზედ
 ბავშვი. ჟურ თავის თქები გაისწოდა, მეტე დასთუდა შლანა, ერთი
 ხელი იმას მოკვიდა ღ მეორე ბავშვსა ღ წაიყვანა. ის იყო ძალიან
 გაფერებული. ღ ამისათვის, როდესაც შემწვილი ვერ ასწრებდა სია-
 რულსა, მამინ ის წევდა იმას ხელსა, რომ ჩქარა ევლა. აბს რომორ
 მოგწონს ამისთანა გამდელი? ამისთანა გამდელს მიაბარებდა შენ
 შეიღესა თუ არა?

ტანისამონი დილებით, დეგმებით ანუ ზორონათ შეიკარი ღ ქინ-
 ძისთავი მარტო იქ ისმარე: სდაც უამინოთ არ შეიძლება. გამდელმა
 ქინძისთავი არ უნდა ისმაროს, ამისათვის რომ ემაწვლს ძნელათ და-
 ემალება ქინძისთავი, რომ არ იხსვლატოს.

სიწვავისათვის უნდა გქონდეს დაღი თხელი ძალი ანუ სალაჯი;
 მაგრამ სალოთი ისეთი შეკვრილა უნდა იყოს, რომ ხელების თავი-
 სუფულათ სმარება შეკვდილს. ვიწროს ნუჭის ჩიცვამ: ხელ უნდა
 თავისუფალა ტანისამონი გქონდეს. ავლიათ შეკვდილს ბავშვის აე-
 ვანა ღ თავისუფლათ ხელების სმარება. ეს მამინ არ შეიძლება, თუ
 ვიწრო ტანისამონი გაცვას; ამის გარდა ვიწრო ტანისამონი ძალი
 ცუდაა ღ სდება. დაეჩეი რომ შენ თითონვე ვერა ღ ხაქმე აკეთო
 ღ რაც რიგზედ არ არის ხელ გაასწორო; ამით შენ დროს არ და-
 გარეკა ღ ფულისაც მოიკებ.

სავარცხელა, თავის ღ გბალების ჩოტვი უნდა გქონდეს ეცადე,
 რომ უოჯელ დაღას ღ ს.დამონს გბალება გამოახსნო. ამით პირვე-
 ლი ესა, რომ გბილების წასდენისა ღ სხეულებსაგან დაიცვამ, ამი-
 ტომ უნდა იცოდე. რომ სამითელიანი გბალება გაცინათვის ძვირფა-
 ნაა, სხეული ღ წასდარნი გი სწოროთ გაცინათვის სიკვდილია. მე-
 რე ესა რომ, როდესაც გბილება სუფულათ გქნება. სუნთქვაც წმინდა
 ექნება ღ მარტებელი, რომელიც ძალიან საჭაროა გაცინათვის ღ მეტ
 ადრე შეითვის. ამისათვის რომ, როდესაც შემწვლს ატარებ, მამინ
 იმის პირის სახე შენ პირის სახესთან ახლო არის ღ მამისდაძემ
 ჭიკი, რომელიათაც შემწვილა ისუნთქებს ჰაერებელი არ იქნება. სმი-
 რათ იბანე ხელე. ძაღვო ხელპირის დაბანვა საკარისი არ არის,
 აბანოში სმიწათ იარე: გცინა ტანში არის ძრავალა უხალავი ჭუჭუ-
 ტანები. რომელსაც ფორებს ემსიან ღ იმისთვის მსახურებენ რომ

ტანადგან რფელი ღ მშინივარი გამოვიდეს ღ რამ იმით მავიერი
 წმინდა ჭყერი შევიდეს; თუ ეს ფორებს ჭყუტყუთ დაიცენენ მამინ ეს
 აღარ მოხდება ღ სიმრთელსათუხ ძალიან მანებულაია. აქედგან სხვა
 ღ სხვა მანებელი შემთხვევა მოხდება. სმიწათ ამისაგან მუწუგები
 გაუხრდება კაცსა. რამელიც დაუწუებს ტკივილსა ღ ამს გარდა თავ-
 ის სუნით ახდენენ რათსში ჭყარსა, რამელიც მანებელი ხდება სუნ-
 თქვისათუხ. ღ ბოლოს უნდა იშოვნო პატარა ყუთი, რამელიც
 გმწუხ სელსაქმის იარაღი რეგორათაც: მავრატელი. ნემსები, სათ-
 ითუ ღ სხვა ეს ნივთები უნდა ჩუმათ დააღვრო ხოლმე, რამ ბავშმა
 არ დაინახოს ღ სელი არ გაიფუტოს. სხვებრ უნდა ისრე გქონდეს
 შენი ბარგი დალაგებული. რამ სუფათათ ღ ძალე ჩაიცვა ხოლმე ღ
 უოგველის შემთხვევისათუხ მზათა გქონდეს.

რადისაც ამარბით რიგზედ მოიყვანე შენი ბარგი, დილით მიდი
 შენ აღავს. რამ სადამამდინ უმწვილები შეიხვიო. შენ რადესაც
 იქ მისვალ სწორეთ ნახავ დედას ე. ი, შენ ქალბატონს უმწვლებით ღ
 თუ შეამჩნიო; რამ უნტრონი ბავშვები გერილებიან ღ კმინანთ შე-
 ნი, მამინ ნუდაუწუებ იმით ლაზარკას, დეე ცოტ ცოტა შეგეჩვიონ.

ჩასაკერელია უფროსი შვილები კი არ დაგერიდებიან ღ რადესაც
 იმით გაიტნობ მამინ თვითონ უნტროსები იმით მავალითს აილებენ
 რამწამს მისვიდე მამინვე საქმეს მოჭვიდე სელი ჭკითსე ღ დაინწავ
 ლე რს უნდა გააკეთო ბავშვები ხად უნდა იყენენ, იმითი ტანისმო-
 სი ღ ნივთები ხად ჩაწყო, რამელიც შენთვინ საჭირო იქნება.
 ყველაზე უნტროსი შვილი უეჭველათ პატარა იქნება, რამ ნატნობს
 ღ უტნობს ვერ გაანხებს ღ ამისათუხ შევიდიან სელში აიყვანო.
 იმას რამ აღერს ღ ლაქუტს დაუწუებ მამინ სხვა ბავშვები აღარ მო-
 გერიდებიან. ეცადე, რამ მზარულათ ღ აღერსინანთ იყუე; ისრე
 შიქვიც, რეგორც შენ ხანლში; გაკებით ილაზარკა, მავრამ ძალიან
 ხდა ძალდაც არა ღ ცოტა, ე. ი. იმდენი ილაზარკა რამდენიც საჭ-
 იროა, რამ ლაზარკით არ მოსწყინდე.

რადესაც ბატონები გიმძანებენ რსმე, მამინ ეცადე, რამ კარგათ
 გაიგო, რა საქმე უნდა გააკეთო. კარგათ რამ გაიგებ რასაც ვაძუ-
 ვიან ღ ახარულებ, მამინ ბევრ უხიამეულებს გადახრები. ხურობს რ-
 ჯელა ჭკითსო რასაც კრიხელ ვერ გაიგებ; ამისათუხ რამ უფრო კარ-
 გათ ახარულებ შენ საქმესა რადესაც გერადინება რს უნდა გააკეთო.

ქალბატონი წასაკურდია, ყოველ ბავშვის სასიამოვნო გეტყვი, ამისათვის რომ სხვა და სხვა სასიამოვნო იქნებინ, მამასდაც სხვა და სხვა რიგითაც უნდა მოექცე. არის ისეთი წესი, რომელიც ყოველ ყმაწვილისათვის საჭიროა და რომელიც იტყუების მომეტებული ნაწილი იყმაწვილის წლავანებაზე. ამ წესს ეხლავე გეტყვი, რომ რომელიც მოუარო მტრეწილად ყმაწვილებს, რომელთაც შენ ჩაგაბატებ.

ყოველთვის როცა ბავშვს გაძღვას ჩაბატებენ რამდენიმე თვის მეტი არ იქნება თუ დედა თითონ წიკვებს, იმასაც ბევრი წავლება ექნება იმის დღედაღამე; მაგრამ მანც გაძღვას იმასდ დიდი მოკვლეობა სდევს. ხატარე ყმაწვილების ძალი ძლიან რბილია, ესეთებს (ე. ი.) სარტს სიმეტრე არა აქვს, სხე რომ ყველა სხეულო სუსტია აქვს. გარეგანი გრძობანი, ე. ი: შესდგელობა, სმენა. უნდა თითქმის არ უმეცემდე და სხეულის მოძრაობის მეტი და ტვივილის გრძობის მეტი, რომელსაც ტირილით გამოთქვამს სოლომე, არა შეუძლიანა. ბავშვი გრძობით ვერ გამოთქვამს თვის სიამოვნებას და მშვიდობიანობას მაგრამ გამოცდილი კაცი იმის დაშვილებულ სახესდ შეატყვებს, რომ ყმაწვილი მშვიდობიანათ არის რომ ეს ბავშვის მშვიდობიანობა შეიძაგრო, ამის ღონის ძიებას ეხლავე გეტყვი.

მაშ ყური უგდე, რომ საჭმელი, რომელსაც ბავშვს აჭმევენ იმის წლავანებას შეფეროდეს და იმის აკაბულებას დანიშნულ დროს აძლიან და მეტ ნაკლები არ აჭამონ რომ ყმაწვილი ხუფათ და წმინდათ იყოს შენსული და ყოველთვის წმინდა და წაუხდენელი ჭყრით ისუნთქოს, რომ იმას ყოველთვის ერთნაირი სითბო ჭჭინდეს, საჭუთრივ ტანისამოსის და საბნის შესახებ და სხვა და სხვა აჭვის მოქმედებაზე და იყოს; რომ ღოგინში ერთ მდგომარეობში იყოს, სეკებზე და მუსლებზე თავისუფლათ დაიწონ.

ვერ ხატვლად მოვილახარაკოთ. თუ დედა თვითონ წიკვებს ყმაწვილს და სხვა საჭმელს არას აჭმევს მაშინ ის თვითონვე დაუნძინა და დროს, როდის აწიკვოს. აქ მე ერთ დარჩებებს გასწავლი და ვთხრო რომ დაიხწავლო: არას გზით არ შესცდე და ბავშვს სხვა საჭმელი არა აჭამო რა დედის რძის მეტი. რაც უნდა სიმტკიცისანი ბავშვი იყოს, იმის საჭმელს მოხელება ისრე სუსტია, რომ ცოტა ახტვლის გამოცდეს—საჭუთრივ როდესაც ბავშვი ძუძუს მეტს ზიწში

აწის იღებს, მუცლას გუჭის დაუწებს, ფაღენჭს ჰ ცაიებს გუ-
 ჩენს ჰ ისეთი სხეულებს დამარობს, რომ თავის სიტყვებში
 ვედარ მოწიებს, რისკარქელა გუფადებს. რომლისაც სედაც, რომ
 ბავშვი შიშაღისაგან ტარის ჰ ცოცხა საჭილა დამშვიდებს იმას;
 აქ გამდელა უნდა ეცადოს, რომ არ შესვდეს; — შენ კი მავრათ
 იყავი ამ შემოსევებში ჰ აწისდრახ არ შესვლა. ნუ დაავწებს, რომ
 ერთი ბეწო საჭილა რომ მისცე იმის მოკლე ტავილს მოუწიენ,
 მავრამ ისეთ მძიმე სხეულებს დამარობს, რომ თავს სიტყვებში
 ეწვალს

მე ბევრჯელ მანხამს გამდლება. რომინაც ამჯედენ ბავშვს,
 რისაც თაყლან სჭადენენ, ამისათვის რომ ეტინათ ბავშვი როგო-
 დაუწებს დაუწვევლ საჭილის ღრინსაეს ნახუჯელ ძაღან ცოდოს.
 აწა ძღონია, რომ ისეთ ცუდსა მსკადელ, სედაც დედა არა სედაც-
 ბდეს შვალსედ ჰ კარ შიქდელს იმას დამშვიდება. მაგრამ შიქდებს
 მისდეს, რომ აჯთან მსწესიელა დედა, რომლისაც იმას შიქლა
 შიქიღისაგან ტარის, სხვაგან იუარს, ამისათვის რომ სხვა საჭილე
 ექნება ჰ როგორც, თუ არ დედას ნებათ, შენ არ შიქიღიან გად-
 ღდა ზითამე, მამ უნდა ევადო, რომ დედას მახუჯიელ დამშვიდო
 რითამე. თუ ბავშვი ძაღან შატარა, რომ არაფრით არ შიქიღებს
 იმის დამშვიდება, მმან უნდა სვადო, იამეას წილას თუ არა; უმდე-
 ლე რომე ჰ ევადე რომ ტუბილს ჰ ნახან სიათ ალამაჭიკო. აქ
 კიდევ ერთა რომ უნდა გათხრა. რომელიცეც გამავა, ბუწა გამდე-
 ღი ბავშვის დანახუჯელათ თათარქელ დავწებს იმათ ტარაღან გა-
 ჟანგობასა ჰ ბავშვსედ რომეცეცელათ კარის. ამისედ უხუჯელს
 აწა არისა, ამისათვის რომ სიათ ბავშვი უფრო აწისდელს ჰ ტა-
 რის შენ ბავშვებს ალექსათ ჰ ნახათ უნდა მოქვე. თუ ბავშვს მე-
 ძუს რომან გაწდა სხვა საჭილა ამჯედენ, ძაკაღამად, რომან, დედ-
 ბობილ სუხარს, წიქის ჰ სხვა ამ გაწდა, მამან უნდა ნახო, რომ
 ჭეჭილა, რომაც ეს საჭილა ბავშვს ჰ უნებელა იუარს;
 ამისათვის მოწესიე სედაც ბავშვს ჰ უნდა გაათავოს. თუ
 გათხარს, რომ, ბავშვს ჰ უნდა მოქვე მამან ვახსოვდეს
 რომ საჭილა სქელა ბავშვს ჰ უნდა ნახავს არ იუარს;

საგარეო ურთიერთობების მინისტრის

სსწა და სსწა ანბავი

ბუზიკის ინტორია. ა. იურკვიანის

1866 წლის

დღისკრისა დაბარება შეიძლება ამ სახით:

ტფილისში, ადგილობრივ გა-
სწავნულად 6 მან. დამატებით.
7 მან.

სსწა ქვეყნებში გაცხადებით, და-
შუამატებლივ 7 მან. დამატებით.
8 მან.

რედაქციის იმეოება წუკიას, საკუთარს კვტესუდობის სასლებში,
ქ. ტფილისს.

გისტ ვუტნაღი დააკლეს და ახვის დტრსედ არ შეერთოს, უ-
შინწილესდ თისკუს რედაქციას, მამინვე აცნობოს ამ ადრესით:

დღისკრისა რედაქციაში ტფილისს.

